

Jánossomorja Város Helyi Fenntartható Fejlődési Programja

Tartalom

1.	Bevezetés.....	3
2.	Alapfogalmak és alapelvek	4
3.	A jelenlegi állapotok felmérése:	9
3.1.	<i>Környezet állapota:</i>	10
3.1.1.	Hidrogeológiai viszonyok	11
3.1.2.	Vízrajzi adottságok	12
3.1.3.	Éghajlati adottságok	13
3.1.4.	Levegő	13
3.1.5.	Vizek	14
3.1.6.	Föld.....	15
3.1.7.	Természetvédelem.....	15
3.1.8.	Település és épített környezet	16
3.2.	<i>Szociális háttér bemutatása</i>	19
3.2.1.	Demográfiai viszonyok	19
3.2.2.	Kultúra és oktatás	24
3.2.3.	Egészségügyi és szociális ellátás.....	25
3.2.4.	Társadalmi szervezetek	27
3.3.	<i>Gazdasági elemzés</i>	30
4.	Célkitűzések.....	34
4.1.	<i>A Fenntartható Fejlődési Program Környezeti Célkitűzései:</i>	35
4.2.	<i>Társadalmi szempontú célkitűzések</i>	36
4.3.	<i>Gazdasági szempontú célkitűzések</i>	37
5.	A Fenntartható Fejlődési Program Megvalósítása	38
5.1.	<i>A fenntarthatóság megvalósítását segítő módszerek</i>	38
5.2.	<i>A fenntartható fejlődés megvalósításáig vezető út:</i>	42
5.3.	<i>Elvégzendő feladatok</i>	44
5.3.1.	Környezeti szempontú feladatok.....	45
5.3.2.	Társadalmi szempontú feladatok.....	47
5.3.3.	Gazdasági szempontú feladatok	49
5.4.	<i>A Program személyi, szervezeti, jogi, infrastrukturális háttere</i>	49
5.5.	<i>Értékelés:</i>	52

1. Bevezetés

Jánossomorja Város Önkormányzata a település lakosságával és gazdasági szereplőivel együttműködve kívánja megvalósítani a városfejlesztést oly módon, hogy eközben a fenntartható fejlődés elve minden vonatkozásban a lehető legnagyobb mértékben érvényesüljön. Ehhez első lépésként a fenntarthatóság helyi programját teremti meg, amelynek alkalmazásával és folyamatos aktualizálásával a város hosszú távon a szociális jólét, a társadalmi igazságosság, valamint a természeti és épített környezet megóvásának érvényre juttatásával egyre inkább élhető és otthonos településsé válhat.

A feladat elvégzése a jól definiált és könnyen érthető elvek ellenére sem egyszerű, tekintve, hogy a gondolkodásmód átformálását igényli mind gazdasági, mind városvezetési (politikai), mind lakossági szempontból.

A program megvalósításához tudatosítani kell minden érintett szereplővel, hogy a fenntarthatósági célok elérése közös érdek, és a szükséges áldozatok meghozatalával hosszú távú –több generációra előre mutató hasznok (illetve az elkerülhető károk) mértéke felbecsülhetetlen. Éppen ezért a kapcsolatok építése, a folyamatos kommunikáció, érdekegyeztetés és a közös célok megteremtése elsődleges fontosságú.

Jánossomorja Város Fenntarthatósági programja illeszkedik a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia és az Európai Unió Fenntarthatósági Stratégiájához egyaránt, valamint összhangban áll a település Környezetvédelmi programjával.

2. Alapfogalmak és alapelvek

Fenntartható fejlődés:

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének 1987-es Brundtland-jelentése alapján a fenntartható fejlődés (sustainable development) olyan fejlődési folyamat, ami kielégíti a jelen igényeit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját igényeiket. A fenntartható fejlődés a folytonos szociális jólét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartó-képességet meghaladó módon növekednénk. A növekedés azt jelenti, hogy nagyobbak leszünk, a fejlődés pedig azt, hogy jobbak.

A hangsúly a jövő generációk érdekeinek szem előtt tartásán kell, hogy legyen. Ezen érdekek érvényesítése számos ponton szembe kerülhet a jelenlegi gazdasági szempontokkal. A fenntartható fejlődés megalapozásának gazdasági vonatkozásban az első lépcsője, hogy megértsük a fenntartható fejlődés nem azonos a folyamatos gazdasági növekedéssel. Ez utóbbi hosszú távon biztosan fenntarthatatlan, tekintve, hogy a természeti erőforrások teljes kiaknázásával jár.

A természeti erőforrások tekintetében a gondolkodásmód megváltoztatása azt jelenti, hogy a kielégítendő szükségletekhez tartozó termelést összhangba kell hozni azzal a korláttal, amely az adott erőforrást jellemzi. Ez az összhang biztosítja a környezetnek azt a képességét, hogy a folyamatos használat mellett meg tudjon újulni, használata hosszú távon legyen fenntartható. A termelő képesség és a szükségletek kielégítésének ilyen több generációs időintervallumon vett szinkronizálása azonban a társadalom környezettudatos magatartását igényli, amelyet jelen program segítségével és folyamatos környezeti neveléssel, kommunikációval kell megeremtenünk.

A fenntartható fejlődés mindamellet nem korlátozódik kizárólag a természeti értékek megóvására és a gazdasági önmérsékletre. A társadalom szintjén is fenntarthatóságot kell biztosítani, amely többek között az esélyegyenlőség érvényesítését, a társadalmi terhek közök

viselését jelenti, megalapozva ezzel a szociális értelemben vett jólétet, társadalmi igazságosságot, és élhető körülményeket biztosítva a jövő generációinak.

A Nemzetközi Együttműködés a Fenntartható fejlődés jegyében és az Európai Unió Fenntartható Fejlődési Stratégiája című kiadvány megfogalmazza a fenntarthatóság legfontosabb feltételeit és a megvalósulásának akadályait. Eszerint a fenntarthatóság feltételei között kell említenünk

- a folytonos szociális jólét megvalósulását
- az emberek alapvető szükségleteinek kielégítését, az erőforrásokból származó hasznok igazságos elosztását, az egyenlő lehetőségek biztosítását
- a holisztikus gondolkodásmódot, az ágazatok közötti integrációt
- az erőforrások fenntartható, eltartóképeség szerinti használatát
- környezetminőség biztosítását.

A felmerülő akadályok:

Szemléletbeli akadályok

- A fogyasztói társadalmak szemléletében az ember uralja a természetet, ezáltal az ember szembekerül az eltartó természettel, a természetbe való harmonikus beilleszkedés nem valósul meg.
- A jólét elérésének eszközeként a gazdasági növekedés kap elsőbbséget, ez válik a társadalom céljává. A környezet és maga a társadalom is eszközévé válik a gazdasági növekedés kiszolgálásának.
- A világot szektorokra, ismerethalmazokra bontó szemlélet és oktatás nem alkalmas a környezet és fejlődés összefüggő ügyeinek integrált kezelésére.
- Az emberek legtöbbször a fenntartható fejlődést azonosítják a környezetvédelemmel.

Az emberek tudatában és viselkedésében rejlő akadályok

- A társadalmi jólétet a gazdasági növekedéssel azonosító megközelítés népszerű, mert az emberek legtöbbször a világot anyagi javakban mérik.

- A birtoklás vágya, a másokkal való megosztás készségének hiánya csak nehezen leküzdhető emberi tulajdonság.
- Sokan úgy vélik, hogy a világ problémái megoldhatók a tudományos-technikai haladás által, holott a fennálló problémák legtöbbje erkölcsi, etikai gyökerekkel rendelkezik.
- A döntéshozók legtöbbje nincs tudatában annak az egyszerű összefüggésnek, hogy a gazdasági növekedés a természet eltartó-képességének a függvénye.
- Az egyes emberek, az egyes társadalmak és a környezet között fennálló jelenlegi viszonyrendszer nem alkalmas az egymással és a természettel való harmonikus együttélés megvalósítására.

Intézményes akadályok

- A valóságot szétszabdalo, tantárgy és tudományág alapú iskolai oktatás alkalmatlan a világot teljességében, összefüggéseiben látó generációk felnevelésére.
- A környezet és fejlődés ügyének összefüggő kérdésköre nem kezelhető szektorokra elkülönülő intézményrendszerekkel, ahol az átjárhatóság és kommunikáció nem biztosított.
- A jogi és közgazdasági szabályozó rendszerek is a szektorszemléletet követik, ezért az elkülönülő szabályok és szabályozók alkalmatlanok az összefüggő ügyek komplex szabályozására.
- Az integráltság hiányának következtében a különböző intézkedések keresztezik egymást, s leggyakrabban a problémák átterhelését, más formában való megjelenését okozzák.
- Nem alakultak ki azok a mérési, értékelési és nyomon-követési módszerek, amelyek a társadalmi jólétet képesek lennének számunkra jelezni. A GDP és más mérési eszközök alkalmatlanok a fenntarthatóság kimutatására.

- A politikai intézményrendszer nem alkalmas a hosszú távú érdekek, a jövő generációk érdekeinek képviselőjére, mert a politikai népszerűség a rövid távú sikereket igényli.
- Nincsenek olyan szabályok, amelyek képesek lennének megakadályozni a multinacionális tőkeérdekek határtalan terjeszkedését a természeti és humán erőforrások gyarmatosításában, a politika ezen érdekeket támogatja a közérdekkel szemben.

Ismereti hiányok

- Az emberek legtöbbször nincs birtokában azoknak az alapvető ökológiai és társadalmi ismereteknek, amelyek szükségesek lennének a fenntarthatóság megértéséhez. Ezeket a mai iskolai oktatás nélkülözi, a kommunikáció nem közli, vagy elhallgatja.
- Nem ismerjük a fenntartható erőforrás-gazdálkodás módjait, s nem ismerjük a fenntartható termelési és fogyasztási mintázatokat.
- A tudomány a mai napig adós maradt a világ dolgainak holisztikus megközelítésével és közérthető megláttatásával.

A közgazdasági megközelítésben rejlő akadályok

- A közgazdasági rendszer nem képes kezelni a negatív környezeti externális hatásokat, következésképpen azokat a társadalom fizeti meg.
- A közgazdasági rendszer nem ismeri el a természeti erőforrások materiális, sem pedig immateriális értékét.
- Mivel a gazdasági folyamatok nem juttatnak elegendő forrásokat a természeti erőforrások és a környezet minőségének megőrzésére és fejlesztésére, ezért a környezeti problémák bővített módon termelődnek újra.

A fenntartható fejlődés ENSZ programja ugyanakkor meghatározza azokat a változásokat is, amelyek elengedhetetlenek a fenntarthatóság érdekében:

Az oktatásban, a politikai és közgondolkodásban fel kell ismerni azt az alapvető tényt, hogy az ember a természet része, múltja, jelene és jövője szempontjából meghatározó a környezet

minősége, az erőforrások bősége, s mindezek megőrzésének érdekében harmonikus illeszkedése környezetéhez.

Helyre kell állítani a társadalmi jólét elsőbbségét a gazdasági növekedéssel szemben. Az emberi fejlődés célja a folytonos szociális jólét megvalósítása, amelyben a gazdaság eszköz, a környezet pedig feltétel.

Társadalmunk formálásában lényegesen nagyobb figyelmet kell szentelnünk azoknak az erkölcsi, etikai normáknak, amelyek meghatározzák az egyes emberek, egyes társadalmak és környezetük között fennálló viszonyrendszert. Az új etika nem képzelhető el az egyes emberek értékrendjének megváltozása nélkül. Az egész társadalom feladata, hogy ezt az új rendet felállítsa, s hogy az egyes emberek szintjéig nyúljon a megoldás érdekében.

Az erőforrásokhoz való igazságos hozzáférés lehetősége teremtheti meg a legtöbb ember boldogulását, alkotó szellemi vagy fizikai kibontakozását. A megosztás készségének kialakítása a személyes boldogság és biztonság, megelégedettség feltétele is.

A különböző társadalmi csoportok megkülönböztetése az egyes társadalmakon belül sürgős feloldást igényel. A megoldás egyik módja, ha ezeket a társadalmi csoportokat nem rekesztjük ki a társadalom ügyeinek intézéséből, csak azért mert etnikailag másak, nők, öregek, fiatalok, vagy másként vélekednek

Az iskolarendszer és oktatás gyökeres reformjára van szükség, az analitikus, tantárgyi szemléletet a holisztikus látásmódnak és az ennek megfelelő tantárgyi integrációnak kell felváltania.

A szektorok felett átívelő intézményrendszert kell létrehozni, az integráltságot a jogi és közgazdasági szabályozórendszerben is meg kell testesíteni.

Ki kell alakítani, és széles körben alkalmazni kell a fejlődés nyomon követésére alkalmas fenntarthatósági mutatókat.

A globalizációs, centralizációs törekvésekkel szemben elsőbbséget kell adni a helyi közösségek kibontakozásának, a szubszidiaritás gyakorlásán keresztül biztosítani kell ezek önmeghatározási lehetőségét.

A megfelelő környezet-minőség biztosítása érdekében olyan jogi szabályozórendszert kell létrehozni, amely tiltja, és hosszú távon felszámolja azokat a tevékenységeket, amelyek

negatív externális hatása a környezet visszafordíthatatlan károsodásához vezet, illetve olyan gazdasági szabályozókat kell bevezetni, amelyek a természeti erőforrások értékének elismerésén alapulnak.

A fogyasztói és termelői mintázatokat egy rendszerben kell kezelni, s messze nem elegendő csak a termelés technológiai oldalaira koncentrálni. A fogyasztói mintázatok átalakításának iránya az anyag- és energia-intenzív termékektől és szolgáltatásoktól, az anyag- és energiaszegény termékeken és szolgáltatásokon keresztül a tudás és kultúra fogyasztásának irányába mutat.

A helyi erőforrások hasznosítása kulcskérdés a fenntartható erőforrás-gazdálkodás szempontjából. A helyi gazdálkodás a közösség és környezete viszonyrendszerében valósul meg, szervesen illeszkedik a közösség életéhez, lehetővé teszi a szerves kultúra folyamatosságát, a közösség együttműködését, a helyi környezeti értékek megbecsülését.

A környezeti rendszereket, azok átalakítása helyett adottságaiknak megfelelően kell hasznosítani, oly módon, hogy az ne változtassa meg a környezet ökológiai jellemzőit.

3. A jelenlegi állapotok felmérése:

Jánossomorja Város helyi fenntartható fejlődési programja a globális törekvések, valamint a nemzetközi és nemzeti programok leképezése a város igényeinek és jellemzőinek megfelelően.

Nemzetközi szinten az emberi környezet megóvásával foglalkozó első világméretű program kidolgozása 1972-ben Stockholmban, az ENSZ környezeti világkonferenciáján történt. A konferencia legfőbb eredménye az volt, hogy kísérletet tett a fejlett és fejlődő országok között a környezet védelme és a gazdaság fejlesztése kérdéseiben vallott szemléleti különbségek áthidalására, s általánosan elfogadtatta az ökológiailag "egészséges" fejlődés érdekében szükséges környezetvédelmi szemlélet és gazdálkodás gondolatát.

1984-ben hozták létre a „Brundtland Bizottságot” (Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnökönő vezetésével) amely elkészítette a "Közös Jövők" című jelentést, először fogalmazva meg a fenntartható fejlődés definícióját.

1992-ben az ENSZ Rio de Janeiro-ban rendezte meg a Környezet és Fejlődés Világkonferenciát. Ezen a rendezvényen a Brundtland Bizottság jelentését vették alapul, és elfogadták a „Feladatok a XXI. századra” (Agenda 21) dokumentumot. Ez a fenntartható fejlődés átfogó programja. Emellett kiadták a Riói Nyilatkozatot, valamint a tartamos erdőgazdálkodás elveit. A konferenciát követően megalakult az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága.

2002 évben Fenntartható Fejlődési Világkonferencia néven tartottak nagyszabású rendezvényt, melyen a riói konferencia óta eltelt időszak eredményeit vizsgálták.

A Magyar Köztársaság Kormánya 2007 évben fogadta el a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiát és a hozzá kapcsolódó tagállami jelentést az Európai Unió megújított Fenntartható Fejlődési Stratégiájának végrehajtásáról. Ezt a stratégiát a kormányzati döntés alapján meghatározott időközönként felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatok alkalmával Cselekvési Terveket dolgoznak ki.

Jánossomorja Város Fenntartható Fejlődési Programja a város helyi sajátosságait szem előtt tartva, a lokális lehetőségeket és gazdasági-társadalmi környezeti jellegzetességeket figyelembe véve illeszkedik a Nemzeti Stratégiához, azon keresztül pedig az ENSZ törekvéseihez, a globális célokhoz.

3.1. Környezet állapota:

Jánossomorja a Kisalföld medence nyugati peremén helyezkedik el. A vékony felszint borító talajréteg alatt kb. 100 m-ig terjedő pleisztocén összlet van, ami főleg homokos kavics, kavics, homok rétegekből épül fel, helyenként kőbetelepült agyag, iszapos agyag képződményekkel. Az agyag és iszapos agyag főleg 60m alatti mélységközökben jelentkezik. A pleisztocén kavics, kavicsos homok 50-60 m-ig terjedő összletben – vízzáró réteg nincs – a talajvíz könnyen lejuthat.

A felsőpannon képződmények, agyag, iszapos homok, homok agyag rétegei egymást váltva települnek több száz méter vastagságban. Az utánpótlódását korábbi megállapítások szerint csapadékból nyeri. A területre az É-ÉNy-i vízáramlás jellemző.

A terület felszíni szennyeződésekre érzékeny. Ez azt jelenti, hogy a kavicsos, homokos fedőrétegek nem védik meg a vízadó réteget a felszíni eredetű szennyezéstől.

Földtani adottságok: A terület földtanilag a Duna és a Rába hordalékkúpja közé zárt korlátozott lefolyású medence. Felszínét jelenkori öntésagyag, -homok és -iszap, láptőzeg és szigetszerűen pleisztocén kavicsos homok építi fel. Alattuk Ny-on 10, K-en 50 m-ig növekvő vastagságban negyedidőszaki folyóvízi homokos kavicsrétegek faküsznek a több ezer m-es pliocén üledékek felett, melyek általában jó víztározók.

3.1.1. Hidrogeológiai viszonyok

Vízföldtanilag a terület a különböző medencekitöltő rétegek minősége szerint elkülönítő víztartókból áll. A medencealjzat kompakt kőzetének részvezei és a miocén szemcsés kőzetek rétegvizei egymással kommunikáló magas ásványi anyag tartalmú hévizek. Följük települt alsó pannóniai agyagrétegek gyakorlatilag elzárják őket a felettük elhelyezkedő fiatal üledékek víztartóitól.

Az alsó pannóniai agyagrétegek néhány jelentéktelen homoksávja, valamint a felső pannóniai rétegek 500-600 m mélység alatt elhelyezkedő homokrétegei szintén hévizeket tartalmaznak. Ezek ásványi anyagtartalma azonban nem túl magas.

A felső pannóniai rétegek felső szintjei jó vízadó képességű homokok. Ezek az egymástól jól elkülönített rétegvíz tartók látják el nagy százalékban a térséget egészséges ivóvízzel. A pliocén rétegvizek a rétegek térbeli elhelyezkedése (dőlés, tengerszint feletti magasság, a távolabbi réteg kapcsolatok, stb.) miatt pozitív nyomásállapotúak, bár a rétegek által vezetve a medence mélysége (tehát a területen K-ÉK) felé áramlanak. A felettük elhelyezkedő negyedkori víztartóval a legtöbb esetben nem mutatható ki kapcsolat.

A felső pannóniai rétegek felett elhelyezkedő durvaszemcsés negyedkori hordalékokban az egész Kisalföldre kiterjedő egységes víztest helyezkedik el, amely szerves kapcsolatban áll a felszíni vízfolyásokkal. Az egységesség ellenére a hordalékkúp-keletkezés jellegénél fogva a rétegösszlet belső szerkezete bonyolult. Az egész hordalékkúp változó szemcseméretű hordalékpászták térbeli mozaikjából áll. A hordalékkúpon belüli áramlások ezért bonyolultak viszonylag kis horizontális és vertikális távolságokon belül is eltérő áramlási irányok

mutathatók ki. A bonyolultságot még növelik a helyenként előforduló iszapos, agyagos, szervesagyagos lencsék és újabban a nagyobb hatású emberi beavatkozások (öntözőtelepek, kavicsbányák, stb.).

A negyedkori hordalékösszlet fő táplálója a Duna és a Lajta függő medre. A csapadéktáplálás csak másodrendűnek tekinthető. Ennek következtében a fő áramlási irány a Dunától és a Lajtától dél felé mutat. Ez az irány csak Jánossomorja területének szegélyén a Nyugati- és Keleti-Hanság medencéjében változik meg, ahol egy keleti eltérülés (kanyarodás) mutatható ki.

3.1.2. Vízirajzi adottságok

A kistáj fő vízfolyása a Hansági-főcsatorna (30 km), mely Tárnokrétitől Ny-ra torkollik a D felől érkező Rábcába. Tőzeggyármajor mellett folyik a Hansági-főcsatornába a Kardos-érrel bővült Ikva is. A Répce-Rábca ide tartozó szakasza 25 km, az Ikváé 8 km, a Kardos-éré 3 km, a Kis-Rábáé 2 km hosszú. A természetes vízfolyásokon kívül még nagyszámú lecsapoló csatorna is behálózta a tájat, melyek összes hossza kb. 480 km. Közülük a D-i peremen a Szegedi- (16,6 km), az É-in a Mosonszentjánosi- (16 km) és a Kimle-Szolnok-Lébényi- (13,2 km) csatornák a legfontosabbak. Mérsékelt lefolyású terület.

Az árvizek időszaka a csapadékos nyárelő, míg a kisvizekre gyakorlatilag az év minden szakában lehet számítani, ha szárazság van. Árvízkor visszaduzzasztás keletkezik a Dunától a Mosoni-Dunán és a Rábcán keresztül.

A Hanságnak a sűrű csatornahálózat miatt ma már állandó jellegű állóvíze nincs, de az időszakosan víz borította felszín megközelíti a 3000 ha-t. A talajvíz mélysége általában 1-2 m között van a felszín alatt, csapadékos években helyenként a felszínre is tör. Kémiaileg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége mérsékelt, de a szulfáttartalom helyenként meghaladja a 600 mg/l-t.

3.1.3. Éghajlati adottságok

A Kisalföld éghajlata kiegyensúlyozottabb, mint az ország többi területén. Évi középhőmérséklete 10 oC; a január hónapé -1 oC, a júliusé, amely a legmelegebb, 19,5-20,5 oC. A hőmérsékleti ingadozás az országos átlagnak megfelelő.

A Kisalföld területének legnagyobb része mérsékelt meleg, mérsékelt száraz, enyhe télű. A napsütés évi összege az északnyugati részeken 1900 óránál kevesebb, keleten 2000 óránál is több, a táj nagyobb részén a fenti két érték közötti. A hőmérséklet évi ingása 22 °C. Enyhe tél különösen a Marcal-medencében és a Győri medence déli felén észlelhető, ahol a januári középhőmérséklet nem haladja meg a -1 oC -t. Ennek oka a nyugati légáramlások enyhítő hatása, amelyhez délnyugaton szubmediterrán hatás is társul. Nyara mérsékelt meleg: a júliusi középhőmérséklet a táj keleti felében 21 oC fölé, a terület nagyobbik részén 20,5 oC fölé emelkedik.

A szél, uralkodóan északnyugati és nagy sebességű..

A táj nagyobb részén évi 600 mm alatt marad az átlagos évi csapadékmennyiség. A keleti részeken 550 mm alá is csökken, ami aszályveszéllyel jár. A csapadék évi járására nyugaton a júliusi, északon a májusi, közepén, délen és keleten a júliusi csapadékmaximum a jellemző. A hótakarós napok száma kevés, a táj nagyobb részén 35-40.

A táj évi vízmérlege negatív. Az évi klimatikus vízhiány keleten 125 mm, csak nyugati és déli peremeken mérséklődik 50-70 mm-re.

3.1.4. Levegő

Magyarország levegőminőségi helyzete – az utóbbi évtizedekben, a nagy mennyiségben kibocsátott „hagyományos” légszennyező anyagok emissziójának csökkenése ellenére – sok területen még mindig nem kielégítő.

A levegő minőségét a természeti tényezők mellett (talajviszonyok, uralkodó szélirány, csapadék, stb.) elsősorban a mező- és erdőgazdálkodás, az ipar- és szolgáltatóipar, a közlekedés, valamint a lakossági tüzelés határozza meg. A mezőgazdaság főleg a gyér növény-borítottságú időszakokban zajló kiporzással és az állattartó telepek szag- és bűzhatásával szennyezi a levegőt.

A távolabbról érkező légszennyezés mértéke sem számottevő. A technológiai eredetű levegőterhelés tehát elenyésző, a nitrogén-dioxid és kén-dioxid kibocsátás mind a fűtési, mind a nyári félévben megfelelő, nincs határérték túllépés.

Jánossomorja város levegőjének szennyezettsége összesített légszennyezettségi adatok alapján „jó” minősítésbe esik.

A kémiai légszennyező összetevők vonatkozásában Jánossomorja levegője nem kifogásolható. A település területén a gázfűtés térnyerése kedvező hatású, a gázszolgáltatás minden ingatlanról elérhető. A fűtőkorszerűsítés után már csak a kerti hulladékok időszakos égetéséből származó szennyező anyagok (CO, NO, korom és egyéb bűzös anyagok) csökkentését kellett megoldani. Ezért helyi rendelet tiltja a kerti hulladék égetését, ennek érdekében az önkormányzat ingyenes levél és kerti hulladék elszállítást biztosít. Az egyedi fűtéssel rendelkező lakóházakban a megfelelően karbantartott tüzelőberendezésekben csak az arra a berendezésre engedélyezett tüzelőanyagot szabad égetni. A háztartási fűtőeszközökben a tüzelőanyag egészségre káros égéstermék kibocsátó anyagot - különösen ipari hulladékot, műanyagot, gumit, vegyszert, festéket, stb. - nem tartalmazhat. Bejelentés kötelezett légszennyező forrás a településen nincs. Engedélyköteles a levegőterhelést okozó helyhez kötött légszennyező pontforrás, ha névleges hő-teljesítménye >- 140 kW.

3.1.5. Vizek

Felszíni vizek

Jánossomorja Város a Kisalföld nagytáj, Győri-medence középtájának Fertő-Hanság-medence kistájcsoportjában helyezkedik el, a Mosoni-sík kistáján. A kistáj fő vízfolyása a Hansági-főcsatorna (30 km), mely Tárnokrétitől Ny-ra torkollik a D felől érkező Rábcába. Utóbbi Oslitól É-ra nyeri el ezt a nevet, ahol a Répce és a Kis-Rába összefolyik. Tőzeggyármajor

mellett folyik a Hansági-főcsatornába a Kardos-érrel bővült Ikva is. A Répce-Rábca ide tartozó szakasza 25 km, az Ikváé 8 km, a Kardos-éré 3 km, a Kis-Rábáé 2 km hosszú. A természetes vízfolyásokon kívül még nagyszámú lecsapoló csatorna is behálózta a tájat, melyek összes hossza kb. 480 km. Közülük a D-i peremen a Szegedi- (16,6 km), az É-in a Mosonszentjánosi- (16 km) és a Kimle-Szolnok-Lébényi- (13,2 km) csatornák a legfontosabbak. Mérsékelt lefolyású terület.

A szennyvíz felosztottsága, elvezetése:

Jánossomorján 1995 óta megoldott a szennyvíz tisztítása, a háztartások több mint kb. 80%-a kötött rá a hálózatra. A fennmaradó 20% talajterhelési díj fizetésre köteles, ami jelentősen ösztönzi a további rákötéseket (a műszakilag lehetséges helyeken). Az üzemeltetést a Pannon-Víz Zrt. (9025 Győr, Országút utca 4.) végzi.

3.1.6. Föld

A terület földtanilag a Duna és a Rába hordalékkúpja közé zárt korlátozott lefolyású medence. Felszínét jelenkori öntésagyag, -homok és -iszap, láptőzeg és szigetszerűen pleisztocén kavicsos homok építi fel. Alattuk Ny-on 10, K-en 50 m-ig növekvő vastagságban negyedidőszaki folyóvízi homokos kavicsrétegek faküsznek a több ezer m-es pliocén üledékek felett, melyek általában jó víztározók. A földrengéseket tekintve a szeizmikus terület geotermikus gradiens értékei az országos átlagnál nagyobbak. A szerkezeti vonalak irányát a vastag fiatal üledék leplezik.

3.1.7. Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet-közeli állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egyszóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú

távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

3.1.8. Település és épített környezet

Úthálózat

Jánossomorja közlekedési viszonyai kedvezőek, a Szombathely–Hegyeshalom vasúti fővonal több irányba teremt összeköttetést. A város fő közúti kapcsolatát a településen áthaladó 86. számú Rédics-Mosonmagyaróvár főút biztosítja

A település jelentős kiterjedéséből adódó helyi közlekedését a Kisalföld VOLÁN gyakori helyközi és távolsági járataival oldja meg. Jánossomorja rendelkezik egy személygépjárművel igénybe vehető határátkelőhellyel Ausztria felé.

A településtől két nagyobb központ Mosonmagyaróvár és Csorna 30 km-es távolságon belül található, ugyanakkor a határátkelőhelyek is közel vannak Ausztria és Szlovákia felé egyaránt.

A belterületi utak hossza 43 km, és ennek döntő többsége szilárd burkolattal ellátott.

Feladatok:

- a város úthálózatának pénzügyi lehetőségek függvényében történő felújítása
- városközpont felújítása,
- járdaépítések folytatása a város területén,
- a külterületi földúthálózat rendszeres karbantartása,

Köztisztaság, hulladékkezelés

A köztisztasággal, a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési helyi közszolgáltatásokról, a szervezett köztisztasági közszolgáltatás kötelező igénybevételéről, valamint a közterületek tisztán tartásáról a Jánossomorja Város Képviselő-testületének 6/2004.(VII.1.) Önkormányzati Rendelet. szabályoz.

A közszolgáltatást a Rekultív Környezetvédelmi és Hulladékhasznosító Kft. (9200

Mosonmagyaróvár, Barátság u. 8.) végzi. Jánossomorján EU-s támogatással megvalósított regionális hulladéklerakó található.

Épített környezet

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

A város polgárainak, a településre érkező vendégek, az átutazók közérzetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettsége.

Rendezett településkörnyezeti megjelenés, gondozott utcák jellemzik a települést. Összességében megfelelő a városkép.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete,
- az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés,
- a közterületek állapotának elhanyagolása pénz hiányában,
- a települési zöldfelület aránya.

Az emberi egészség alakulásának környezeti összefüggései:

Az emberiség a természet szerves része. Befolyását a természetre létszámának nagyságrendje, valamint a természetre kifejtett hatása határozza meg: lakónépesség, élve születés, halálozás.

Jánossomorja város jellemző településszerkezete leginkább hagyományőrző kisvárosias településképet mutat.

A középületek állapota Jánossomorján jónak mondható az önkormányzat pályázati és saját források bevonásával folyamatosan újítja fel a középületeket. Sor került az elmúlt években a Könyvtár, a Körzeti Általános Iskola Iparos utcai telephelyének felújítására. 2009-ben a Polgármesteri Hivatal újította fel az önkormányzat a NYDOP 3.1.1/D segítségével, 50 MFT-os támogatás felhasználásával. Hasonló konstrukcióban a Balassi Bálint Művelődési Ház felújítására pályázat került benyújtásra, a pályázat sajnos jelen formájában nem nyert támogatást, de az Önkormányzat elkötelezett újabb pályázat benyújtására.

Az épített környezet állapotával kapcsolatos fő problémák:

- a, lakásállomány, a lakóépületek állapotának romlása,
- b, a középületek, közterek (pénzügyi források hiánya, kialakult emberi magatartásformák, viselkedéskultúra) (közlekedés),

A Jánossomorja környezeti SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Teljesen kiépített közlekedéshálózat	Csapadékvíz elvezetése fejlesztésre szorul	Zöldfelületek létesítése, parkosítás, fásítás	Városkörnyéki természeti környezet állapotának romlása
Kiépített csatornahálózat	Épületek felújítása néhány helyen időszerű.	Kerékpárutak, túraösvények kialakítása	Településen belüli zöldterületek állapotának, illetve útmenti fák elöregedése.
Ivóvízhálózat fejlesztése pályázati forrásból folyamatban	Úthálózat bizonyos részei felújításra szorulnak	Környezetvédelmi programok népszerűsítése, oktatásban való erősítése	Tűzokpopuláció csökkenése, kipusztulása
Levegőtisztaság a széljárás hatásai miatt kiváló	Közterületek állapotajavításra szorul	Erdei Iskola, környezetvédelmi és környezetismereti ifjúsági táborok szervezése, pályázati finanszírozása	
Kedvező környezeti adottságok	Utcák fásítása szükséges	Épületek helyi védelem alá helyezése	
Fertő-Hanság Nemzeti Parkhoz tartozóterületek	Illegális hulladékelhelyezések.		

3.2. Szociális háttér bemutatása

3.2.1. Demográfiai viszonyok

A projekterület lakosságának demográfiai helyzete, prognosztizálható folyamatai, az alábbiakban kerülnek bemutatásra.

3.2.1.-1. sz. táblázat: Jánossomorja társadalmi környezetének bemutatása

Település neve Jánossomorja	Központi belterületen	Egyéb belterületen	Külterületen	Összesen
Lakosság (fő)	5550	---	298	5848
Lakások száma (db)	2029	---	120	2149
Egyéb lakóegységek száma (db)	---	---	---	---

Az érintett települések összlakossága 6273 fő.

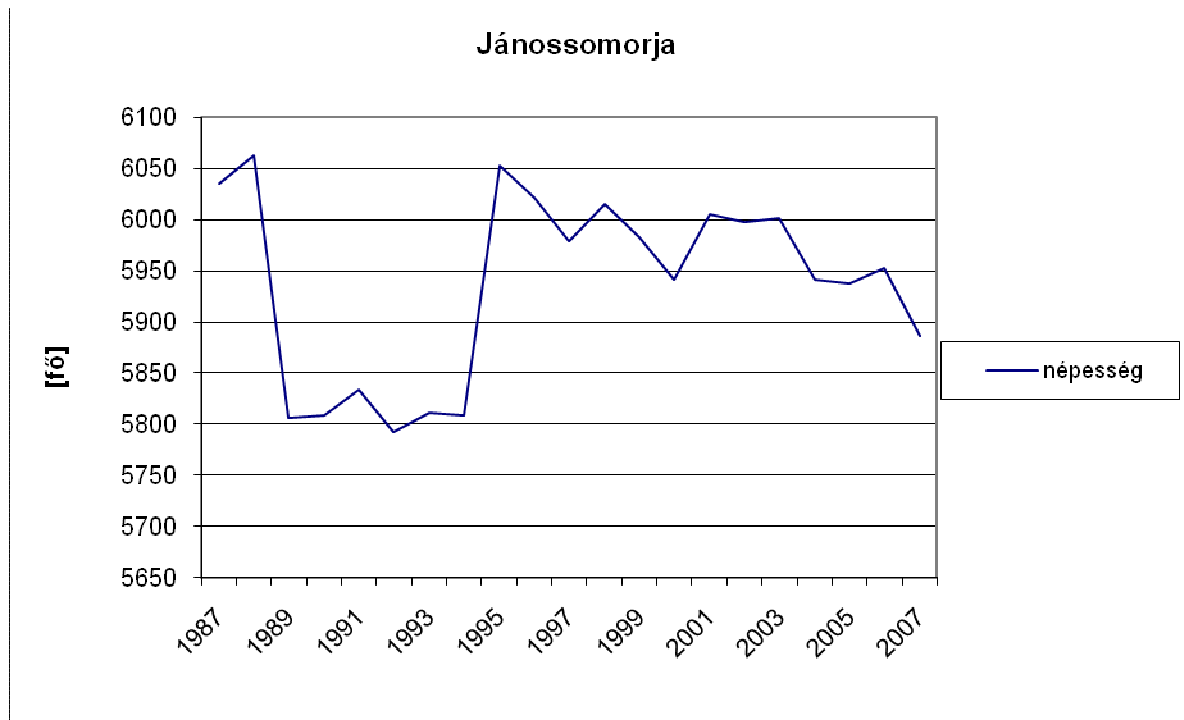
Jánossomorja népességének, valamint lakásállományának alakulását az elmúlt 20 évre vonatkozólag **3.2.1.-1. sz. táblázatban** foglaltuk össze.

3.2.1.-1. sz. táblázat: Népesség és lakásszám változása az elmúlt 20 évben

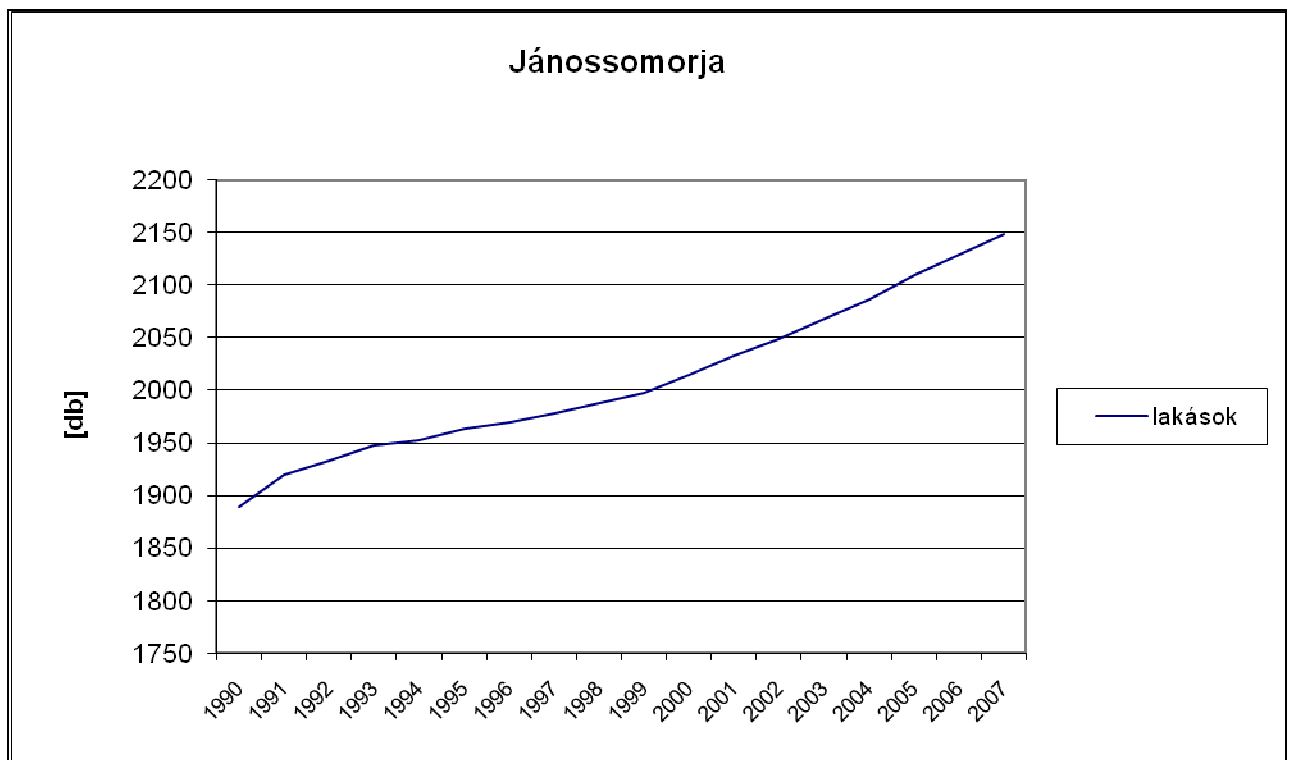
	Népesség	Lakásállomány
	Jánossomorja	Jánossomorja
1987	6035	n.a.
1988	6063	n.a.
1989	5806	n.a.
1990	5 809	1889
1991	5 834	1 920
1992	5 792	1 933
1993	5 811	1 947
1994	5 809	1 952
1995	6 053	1 963
1996	6 021	1 970
1997	5 979	1 978
1998	6 015	1 988
1999	5 982	1 998
2000	5 941	2 015
2001	6 005	2 033
2002	5 998	2 049
2003	6 001	2 068
2004	5 941	2 087
2005	5 937	2 110
2006	5 953	2 130
2007	5 886	2 149
2008	5 848	2 149

A szemléletesség érdekében a népesség és a lakásszám változását az alábbi grafikonok mutatják be az érintett településeken az elmúlt 20 évre vonatkozóan.

3.2.1-1. grafikon: Jánossomorja népesség változása az elmúlt 20 évre vonatkozóan

3.2.1-2. grafikon: Jánossomorja lakásszám változása az elmúlt 20 évre vonatkozóan

Elemelve a táblázat adatait és a grafikonok elmondható, hogy a város népességállományának évről-évre történő fogyása mellett a lakásszám növekedése tapasztalható az elmúlt 20 évben. Az önkormányzat adatai szerint Jánossomorján évente átlagosan 10-15 új ház épül. Számszerűsítve 2005 és 2006 között a Győr-moson-sopron megyei természetes fogyás 2,1 volt 1000 főre vonatkoztatva, míg az országos átlag 3,2. Ehhez viszonyítva Jánossomorja és a szomszédos Várbalog területére vonatkoztatva 2,68, az országos átlagnál jobb, azonban a megyei viszonyoknál kedvezőtlenebb a tendencia.

A terület népsűrűsége 36,7 fő/km².

A születéskor várható élettartam: férfiaknál 70,4 év, nőknél 78,44 év.

Az eltartottsági ráta: gyermekekre 21%, időskorúakra 21,7%.

A jellemző korösszetétel az alábbi táblázat szerint alakul:

3.2.1.-4. sz. táblázat: Korösszetétel alakulása (2007)

életkor [év]				
-14	15-18	19-39	40-59	60-
17,15 %	4,91 %	32,07 %	26,91%	18,96 %

A településeken az elmúlt 10 évre vonatkozó élveszületési és halálozási adatokat az alábbi táblázat

3.2.1.-5. sz. táblázat: Élveszületések, halálozások

Év	Jánossomorja	
	Élveszületések	Halálozások
1997	56	55
1998	51	60

1999	52	73
2000	57	69
2001	58	76
2002	59	67
2003	55	70
2004	76	75
2005	62	66
2006	59	61
2007	52	58

A roma kisebbség helyzete Jánossomorján az országos viszonyokhoz képest kedvezőnek mondható. A városban roma kisebbségi önkormányzat jelenleg nem működik (2010. január 1-én feloszlatta magát). A hazai roma kisebbség átlagos életszínvonaláról általában elmondható, hogy jelentősen elmarad a társadalom egészének életszínvonalától. Ez mind foglalkoztatottsági arány, mind iskolázottság mind jövedelmi viszonyok tekintetében kiütöző.

Jánossomorja a roma lakosság arányára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok, de valószínűleg az 1 %-ot nem éri el.

A Nyilvántartott munkanélküliek száma Jánossomorján 141 fő, amelyből 82 férfi és 59 nő. Az álláskeresők közül felsőfokú végzettséggel mindössze 3 fő rendelkezik. A teljes lakosságra vonatkoztatva Jánossomorján A teljes lakosság 2,4 %- a munkanélküli. Tartósan munkanélküliek arány 0,56 %.

Jánossomorja város számára jogszabályban rögzített kötelezettség meghatározott segélyek biztosítása a rászorulóknak. Az önkormányzat többek közt átmeneti segélyt, rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, rendszeres szociális segélyt, közcélú foglalkoztatásra fordított összeget, súlyosan mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása, lakáscélú helyi támogatást, rendszeres szociális segélyt, időskorúaknak járadékot, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt stb. biztosít a rászorulóknak.

Néhány segély számszerűsítve:

Év	átmeneti segélyt		rendkívüli gyermekvédelmi támogatást		közcélu foglalkoztatás		Mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása	
	db	E Ft	db	E Ft	fő	E Ft	db	E Ft
2005	267	1 818	215	1 400	5	1 986	104	1 186
2006	331	2 212	442	1 622	5	2 294	79	771
2007	331	2 282	416	1 756	4	1 687	72	655
2008	276	1 987	265	1 220	4	1 170	69	602

3.2.2. Kultúra és oktatás

A közoktatástól egyéb célok mellett azt is várjuk, hogy elősegítse az egyenlőtlenségek csökkentését a társadalomban. Ezért fontos az oktatás társadalmi környezetének felvázolásakor a társadalom egyenlőtlenségi viszonyainak megismerése, ezen belül elsősorban a gyermekek életkörülményeinek és életmódjának vizsgálata.

Az iskolázottság kétféleképpen is javítja az egyén munkaerő-piaci helyzetét. Egyrészt növeli elhelyezkedési esélyeit, másrészt az elérhető kereset szintjét is emeli. Magyarországon a foglalkoztatottság függ az egyén iskolai végzettségétől. A nemzetközi összehasonlításban alacsony hazai aggregált foglalkoztatási rátát jelentős mértékben az alacsony iskolázottságúak foglalkoztatásbeli elmaradása magyarázza. Az OECD-országokkal összehasonlítva Magyarországon az alacsony iskolai végzettségűek (alapfokú vagy alsó középfokú végzettségűek) 37%-os foglalkoztatási rátája a legalacsonyabbak közé tartozik

A magyar lakosság iskolai végzettsége ugyan egyre kedvezőbb összetételű de bizonyos kutatások azt is megmutatják, hogy az alacsony iskolai végzettség újratermelődik. Bár a hetvenes évektől a nyolcvanas évek közepéig jelentősen csökkent az oktatási rendszert alacsony iskolai végzettséggel elhagyók aránya, a csökkenés azután lelassult, és manapság is minden egyes évjárat körülbelül ötöde a munkaerőpiacon alig konvertálható alacsony iskolai végzettséggel (legfeljebb általános iskola vagy rövid középfokú végzettség) lép ki az

oktatásból annak ellenére, hogy a középfokú oktatásban jelentős expanzió játszódott le. Ennek egyik oka a lemorzsolódás: a középfokú oktatásban jelentős azok aránya, akik elkezdnek valamilyen iskolát, de nem fejezik be. A népszámlálások alapján számított lemorzsolódás a szakmunkásképzőbe, szakiskolába járók körében a legnagyobb, itt az évtized elején a 35%-ot is meghaladta azok aránya, akik nem szereztek végzettséget az előírt tanulmányi idő elteltével

Jánossomorja Oktatási intézményei között említhetjük a körzeti általános iskolát, mely 2 telephellyel rendelkezik. Az intézmény tanulói 8 évfolyamon kapnak képzést.

Jánossomorja közoktatási intézményei között jelentős szerepet tölt be az Aranykapu Körzeti Napköziotthonos Óvoda, mely öt telephelyen működik (1 központi és 4 tagóvodával). A központi épület a Szentjános településrészen helyezkedik el és eredetileg is óvodai nevelés céljára építették 1903-ban. A Szentpéteri óvoda az 1950-ben megüresedett egykori községházában kapott helyet. A pusztasomorjai tagintézmény 1990-től funkcionál jelenlegi helyén, korábban iskola működött az épületben. Ezen kívül a 2004-es tanévtől Újrónafő és Várbalog óvodái is a központi intézmény vezetése alá kerültek.

Művészeti képzés folyik az Alapfokú Művészeti Iskolában. Az iskola megalakulásának időpontja: 1991. szeptember 1. Az intézménybe összesen 79 tanuló jár, valamint 6 zenepedagógus oktat. Tanulható szakok a következők: modern-kortárs tánc, zongora, fa- és rézfúvós hangszerek, hegedű, ütő, szintetizátor-keyboard, magánének, szolfézs-zeneelmélet, kamarazene, zenekar

A város könyvtára és művelődési háza egy intézményen belül működik. A Balassi Bálint Művelődési Ház és Könyvtár szabadidős tevékenységek, zene- tánc kurzusok indításával, nyugdíjas klub üzemeltetésével, ingyenes jogsegély szervezésével járul hozzá a város kulturális építéséhez.

3.2.3. Egészségügyi és szociális ellátás

Köztudott, hogy a magyar népesség egészségi állapota nemzetközi összehasonlításban igen kedvezőtlen. Az egészségtelen életmód által okozott betegségek tekintetében hazánk vezető helyet foglal el a nemzetközi statisztikákban. A hazai táplálkozási szokások egészségtelenek. A magyar felnőtt lakosság jelentős része túlsúlyos, és napi átlagban alig tölt többet tíz percnél szabadidős testmozgással. A dohányzás gyakorlatilag népbetegség Magyarországon. Már az

iskoláskorúak között is messze az Európai átlag feletti a rendszeresen dohányzók száma, a felnőtt férfi lakosság több mint 40 %-a a felnőtt női lakosság több mint negyede dohányzik. Magas az alkoholbetegek száma és terjed a kábítószer-fogyasztás. A 2003. évi adatok alapján a férfiak esetében az uniós átlagtól közel hét évvel, a nők körében több mint négy évvel kevesebb a születéskor várható élettartam. A nemek közötti különbségek tekintetében a helyzet még súlyosabb, mivel a férfiak a nőknél nem csak rövidebb életre, hanem kevesebb egészséges életévre számíthatnak. A magyar lakosság halandósága a harmadik legmagasabb az uniós országok között, míg az aktív korú, 65 év alatti népesség halandósága még kedvezőtlenebb. 2003-ban az EU-25 közül Magyarország a keringési rendszer megbetegedései és a külső okok miatti halálozásban is 4. volt a rangsorban. A balti országokat követően Magyarországon a legmagasabb egyes szívbetegséggel, az agyérbetegséggel, illetve a külső okokkal, köztük az öngyilkossággal összefüggésbe hozható halálozás is. A rosszindulatú daganatok közül a tüdőrák miatti halandóság hazánkban közel kétszerese az uniós átlagnak. A halálozások okait vizsgálva, azt 2003-ban 51%-ban a keringési rendszer betegségei, 25%-ban a rosszindulatú daganatos betegségek, 7-7%-ban az emésztőszervrendszer betegségei, illetve a sérülések, mérgezések vagy más külső okok határozták meg. Az utóbbi évtizedekben a szív- és érrendszeri betegségek miatti halálozás aránya csökkent, míg a daganatos betegségeké emelkedett.

Jánossomorja város egészségügyi ellátására 3 háziorvos, 1 házi gyermekorvos, 1 fogorvos, védőnői szolgálat, háziorvosi ügyelet (hétköznap: 16-08-ig, hétvégén 0-24-ig), fizioterápiás ellátás, laboratórium (vérvétel), gyógyszertár áll rendelkezésre.

Sportcsarnok, sportuszoda, automata tekepálya, foci pálya, baseball pálya, gördeszka pálya. Az önkormányzat (a sportcsarnok és az uszoda fenntartásán kívül) éves szinten kb. 15 millió forinttal támogatja a helyi sportot. Az Önkormányzat a helyi lakosság egészségtudatának formálása érdekében pályázatot nyújtott be a TÁMOP-6.2.1/A/09/1 „Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok” című kiírásra, a pályázat jelenleg bírálati szakaszban van.

3.2.4. Társadalmi szervezetek

A civil szervezetek tevékenysége az igényeknek megfelelően alakul ki az egyes településeken. Általában az ilyen szervezetek működése rendkívül kedvező hatással van a közösségek életére egyrészt közvetlenül az érintett személyeken keresztül, másrészt a tevékenységekkel befolyásolt társadalmi-természeti-kulturális környezeten keresztül.

Társaskör Egyesület Jánossomorja, az együttműködés elsősorban a következő területekre terjed ki: természetvédelem, sport, egészséges életmód kultúra.

Az egyesület – Jánossomorja társadalmi-közösségi életének előmozdítása érdekében – az 1904-ben alakult Moson-Szent-Jánosi Társaskör szellemi hagyományaira építve 12 alapító tag hozta létre 2002. decemberében. A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2003. október 20-án kelt végzésében vette nyilvántartásba a Jánossomorjai Független Közéleti Társaság – TÁRSASKÖR Egyesületet.

Az alapszabály kimondja, hogy a Társaskör „autonóm, független, politikamentes, non-profit elvű” szervezet, amelynek célja és feladata a „hagyományőrzés; kapcsolatok ápolása határon túli és hazai civil szervezetekkel; ismeretterjesztő előadások; rendezvények szervezése; szabadidős tevékenység szervezése; egyéb kulturális tevékenységek szervezése, lebonyolítása, kezdeményezése.”

A jelenleg 72 tagot számláló szervezet kéthetente tartja rendszeres összejöveteleit a helyi művelődési házban. Az elmúlt években szerteágazó tevékenysége során több kiállítást, ismeretterjesztő előadást, autóbuzsos és kerékpáros kirándulást szerveztünk. A Moson-Szent-Jánosi Társaskör megalakulásának 100. évfordulóján emléktáblát helyeztünk el az egykori mozi falán. Az egyesületen belül több csoport működik: Felnőtt Kézműves Műhely, Canto Excolo Kamarakórus, illetve Kerékpáros Klub Jó kapcsolatot ápolunk a Szenci Molnár Albert Klubbal, valamint a CSEMADOK nagyfödémesi és búcsi szervezeteivel. Ma már több városi szintű nagyrendezvény rendezői, illetve társrendezői vagyunk.

2007. októberében új vezetőséget választott az egyesület, amely programjában célul tűzte ki, hogy a jövőben a nyilvánosság erejével, a helyi társadalmi párbeszéd aktivizálásával igazi közvélemény-formáló erővé váljon és elősegítse a település kulturális-közösségi életének felvirágoztatását.

Mosonmagyaróvári Környezetvédő Egyesülettel a város együttműködik az ivóvízhálózat fejlesztésére benyújtott KEOP pályázat hatásainak vizsgálatára, környezetvédelmi kockázatainak feltárására.

Jánossomorja SWOT elemzése társadalmi szempontból

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Teljesen kiépített közlekedéshálózat	Közéiskola hiánya	Közintézmények fejlesztése	Kábítószer elterjedése
Kielégítő színvonalú egészségügyi ellátás	Úthálózat bizonyos részei felújításra szorulnak	Kisgyermekes Családok részére programok	Források hiánya, intézmények, társadalmi szervezetek működtetésének nehézsége
Magas színvonalú általános iskolai képzés	Egészségtelen életmód	Játszóterek, fiatalok sportolását segítő szabadtéri ingyenes sportpályák kialakítása	Lakosság egészségi állapotának további romlása
Megfelelő számú óvodai férőhely	Kábítószer jelenléte	Kommunikáció és tájékoztatás minőségének javítása a Lakosság felé.	
Kiemelkedő kulturális élet. Civil szervezetekkel való jó önkormányzati kapcsolat	Turizmus hiánya	Egészségügy fejlesztése, rehabilitációs és főként prevenciós létesítmények létesítése.	
		Lakossággal illetve civil szervezetekkel karöltve ifjúsági programok szervezése.	
		Kerékpárút építése-turizmus fellendítése	

3.3. Gazdasági elemzés

Az 1989-es politikai rendszerváltást követő években Magyarország megteremtette a piacgazdaság feltételeit.

Az 1990-es évtized elején főként a keleti piacok összeomlása és a gazdasági szerkezetváltás következtében visszaesett a gazdaság teljesítménye. Ugrásszerűen megnőtt a munkanélküliek száma, zsugorodtak a keresetek és a jövedelmek, az állami bevételek. Erőteljesen nőtt viszont a behozatal, az adósságállomány, a költségvetési, a fizetési és a kereskedelmi mérleg hiánya. Mindezek következtében csökkent a GDP.

A visszaesés korszaka az 1990-es évek közepére-végére lezárult és Magyarország sikeresen piacgazdaságra váltott. A folyamat során kialakultak és működőképessé váltak a piacgazdaság intézményei.

Az ezredfordulóra kialakult egy új, globális politikai világrend, amely támogatja a globális gazdaság kiteljesedését, így a tőkeáramlást, a külkereskedelem növekedését.

Az ezredforduló globális gazdaságának új erőforrása a tudás és az információ. A tudástőke a piacgazdaságok versenyének egyre fontosabb mutatója lesz, Az „információs forradalomban” lerövidülnek a tudományos áttörések között eltelt idők. Az újonnan felzárkózó országok, kihagyva a korábbi technikai fejlődés lépcsőit, a legmagasabb szintű technológiákra építhetik gazdaságukat, s felgyorsíthatják felzárkózásukat.

Az ezredfordulóra duális gazdasági szerkezet bontakozott ki Magyarországon. A bruttó hazai termék és az export döntő részét a transznacionális vállalatok szűk köre termeli meg. A hazai kis- és középvállalkozások csak kis mértékben járulnak hozzá az előállításukhoz, annak ellenére, hogy a munkaerő foglalkoztatásában jóval nagyobb szerepük van.

Ennek a kettősségnek kedvezőtlen társadalmi következménye az erős középréteg hiánya. Ugyanakkor a transznacionális vállalatokhoz kötődő ágazatok még nem képesek a hazai kis- és középvállalatok integrációjára. A gazdaság szerkezete kettős és ellentmondásos, területi egyenlőtlenségei pedig gátolják a természeti és a humán erőforrások gazdaságos felhasználását, növelik a társadalom szociális megosztottságát.

Magyarország stabil demokratikus berendezkedésű állam, ahol a rendszerváltás utáni kormányok kitöltötték, négyéves mandátumukat.

A gazdasági biztonság alapja a működőképes piacgazdaság, amelyben megtörtént a tulajdonosi és szerkezeti átalakulás. A gazdasági mutatók alakulásában érzékelhetők a kedvező folyamatok, kialakultak az életképes húzóágazatok (ezekről később tanulni fogsz). A külkereskedelmi mérleg ugyan negatív, de az exportnövekedés üteme meghaladja az importét. Országunk hatalmas tranzitforgalmat bonyolít le az Európai Unió és Kelet-Európa között. Az itt megtelepedő külföldi befektetők számára ez további terjeszkedést, nyitást jelenthet a kelet-közép- és főleg a kelet-európai piac (Ukrajna, Oroszország) felé.

Az ország jogrendszere fejlett, a jogharmonizáció (az Összhang megteremtése) eredményeként a törvényeink többsége már megfelel az Európai Unióénak. A jogi szabályozás ezért szintén vonzó a külföldi befektetőknek.

A hazai oktatási rendszer jól képzett munkaerőt képez. Míg a rendszerváltás elején az alacsony bérköltség volt a fő oka a transznacionális cégek idetelepedésének, mára egyre inkább a K+F tevékenységhez szükséges szellemi háttér a vonzó

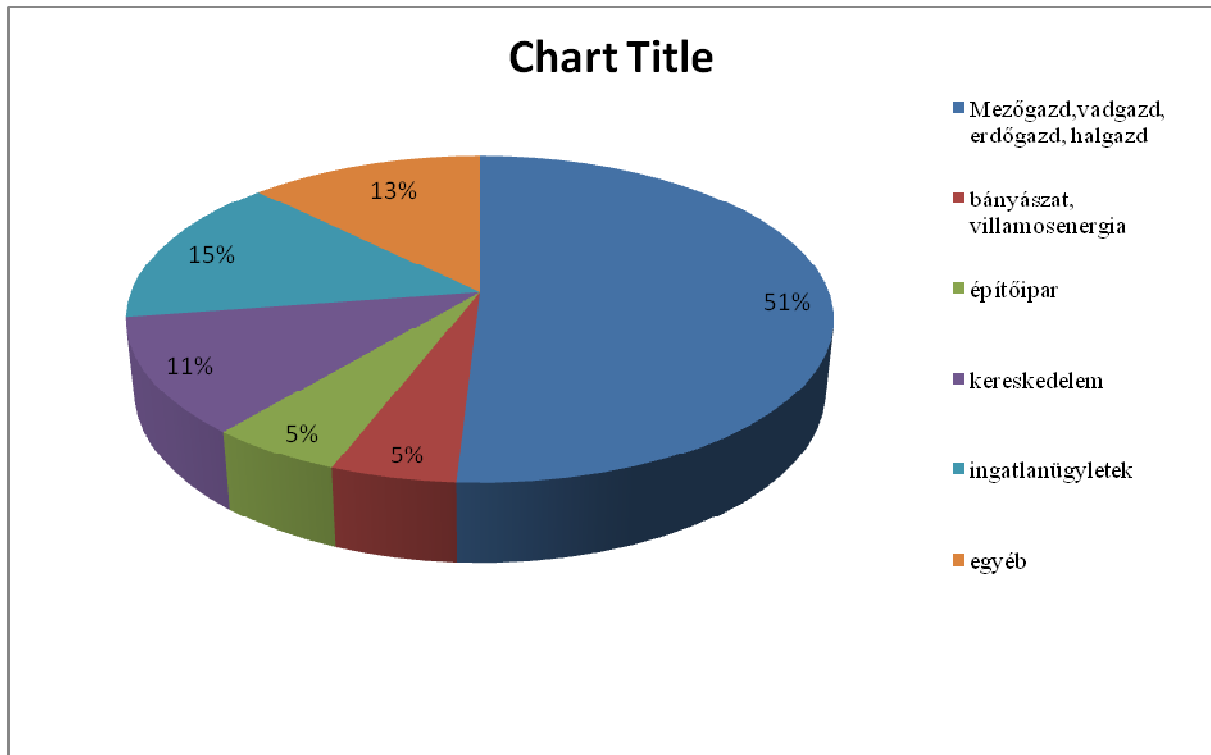
A gazdaság hátrányai között kell említenünk, hogy hazánk népességszáma 1980 óta csökken. A lakosság szűk belső piacot képez, kis felvevőképességgel, illetve fizetőképes kereslettel bír. Annak ellenére, hogy az ország kis területű, az egyes területek közötti eltérés a fejlettségi szinteket tekintve meglehetősen nagy. Budapest és vonzáskörzete, valamint a Nyugat-Dunántúl magasabb fejlettségű, mint a keleti régiók. Kiepítettebb az infrastruktúra, közelebb vannak az EU fejlett államaihoz, a külföldi tőke elsőként oda érkezett. Az eltérés a munkanélküliségben, a bérszínvonalban, a GDP-hez való hozzájárulásban egyaránt jelentős. A hazai kis- és középvállalatok tőke hiányában nem eléggé versenyképesek. Az ország környezeti állapota leromlott, a környezetvédelemnek még számos területen komoly teendői vannak.

Jánossomorja gazdasági szempontból kedvező területen fekszik, a Nyugat-Dunántúlon az országhatárhoz közel. Elsődleges gazdasági tevékenységei között a mező-, erdő-, vadgazdálkodást említhetjük.

A város jelentős ipari település és foglalkoztatási központ. A korábbi Győri Kecs- és Ostyagyár Jánossomorjai Üzeméből alakult édesipari cégek -Dr. Oetker, Multi-Cikória Kft - a Leier betongyártó üzeme, az AMB Components Kft. a megye gazdasági életének fontos szereplői. Ezeken túl találunk egyéb kisebb építőipari és élelmiszeripari vállalatokat is.

A regisztrált vállalkozások száma a Központi Statisztikai hivatal adatai szerint jánosomorján 2008 évben 668 volt. Ebből korlátolt felelősségű társaság 66 db, betéti társaság pedig 56 db.

A KSH adatszolgáltatása alapján a vállalkozások érdekeltségi területük szerint az alábbi megoszlást mutatják:

A mezőgazdasági termelő, illetve erdőgazdálkodási ágazatok vezető szerepe szembeötlő. A Hanságban jelentős erdőgazdálkodást folytat a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt, a mezőgazdaság többi szereplői magánkézben vannak. A településen külföldi kézben lévő gabona szárító és felvásárló telep működik, ahova jelentős távolságról is szállítanak gabonát. A Lajta-Hanság Zrt. is rendelkezik szárítóval és átvevő teleppel. A település határában a következő növényeket termesztik: búza, árpa, kukorica, napraforgó, facélia, repce, mák stb. A település országos viszonylatban is nagy és jó minőségű szántó területekkel rendelkezik. Jelentős élelmiszeripar található a településen.

A hatályos rendezési terv szerint több helyen került kijelölésre iparterület, jellemzően a település lakott területén kívül. Ezeken a területeken található a helyi ipari üzemek meghatározó többsége. Ezek az üzemek elsősorban építőanyagok gyártásával (Leier Kft., Sakret Hungária Bt.), élelmiszerek gyártásával (Dr. Oetker Kft., HIPP Kft., PEZ Kft., Haas Kft.), műanyag alkatrészek előállításával foglalkoznak (AMB Components Hungary Kft.),

mezőgazdasági termékek szárításával, raktározásával, kereskedelmével foglalkoznak (Agrowirt Kft., Lajta-Hanság Zrt.).

Jánossomorja Gazdasági SWOT elemzése:

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Kedvező földrajzi elhelyezkedés	Külföldi tulajdon aránya magas	Europai Uniós pályázatok kapcsán forrásteremtés	Iparterületek megközelíthetőségének nehézségei miatt vállalkozások betelepülése csökken
Magas színvonalú mezőgazdasági termelés	Forráshiány, fejlesztési szükségesség	Bővítések a szolgáltatóiparban	Források hiányában nem indulnak fejlesztések, programok
Kiépített közlekedési hálózat, (vasút, közút)	A kisvállalkozások nem elég versenyképesek	Bővítések a kereskedelemben	
Kiépített iparterület	Az iparterületekre, amelyek a külső területeken helyezkednek el, a közlekedés nehézkes	Kisvállalkozások támogatása	
		Iparterületek közlekedésének fejlesztése	

4. Célkitűzések

Jánossomorja Város Fenntartható Fejlődési Programjának elsődleges célja, hogy a környezeti-, a társadalmi, és a gazdasági fejlődést oly módon biztosítsa, hogy az hosszú távon, generációkon keresztül fenntartható legyen, eközben a európai- és nemzeti célkitűzéseket szűkebb, térségi keretek közé helyezze. Az önkormányzat fenntartható fejlődés elvét a Riói Csúcs és az „Agenda 21” által megfogalmazottak alapján értelmezi, a lakosság, a gazdasági szereplők és civil szervezetek bevonásával.

A program lehetőséget nyújt a város különböző szempontok szerint történő fejlesztésére úgy, hogy az egyes szegmensek fejlesztése során más területek ne kerüljenek hátrányba, a különálló fejlesztési célokat hosszú távon, egy programba integrálja, és egymással harmóniába hozza.

Ehhez a Program az alábbi stratégiai célokat tartja szem előtt:

- Jánossomorja Város Fenntarthatósági Fejlődési Programja összpontosított politika, ami integrálja az egyes szektorok „környezet és fejlődés” típusú problémáit, tervezési céljait és értékeit, döntéshozását és végrehajtási mechanizmusát;
- Elkötelezett a helyi problémák felismerése és megoldása mellett, mindezt hosszú távú (legalább három generációnyi) időkeretben gondolkodva;
- A környezeti hatásokat tudatosan összefüggésbe hozza a mögöttes gazdasági és politikai nyomásokkal.
- A helyi jellegű kérdések, ügyek, döntések és intézkedések és a globális hatások között próbálja az összefüggéseket megtalálni, legyen az környezeti, vagy globális szolidaritási vetület
- A közösség közreműködését erőteljesen próbálja motiválni. Az átlag polgárokat és a fő érdekcsoportokat igyekszik bevonni a „környezet és fejlődés” típusú ügyek tervezési, megvalósítási folyamatába

A fenntarthatósági terv folyamatos felülvizsgálatot, és kommunikációs lépéseket igényel a gazdaság, az oktatás-nevelés, a helyi politika, a környezetvédelem, az egészségügy és civil

szervezetek képviselőivel. Szerves részét képezi a Települési Környezetvédelmi Program, valamint a Települési Esélyegyenlőségi Terv.

A program megvalósításával a város törekszik a helyi lehetőségek előnyben részesítésére, és a lokális erőforrások alkalmazására. Igyekszik a város életének minden szereplőjét bevonni a döntéshozatali folyamatokba. A közpolitikák fejlesztését, és azok megvalósítását a fenntarthatóság elvei alapján hajtja végre. Az eddig felhalmozott tapasztalatot és tudást, amit a fenntarthatóság terén magáénak tudhat igyekszik minél szélesebb körben elterjeszteni. Ehhez igénybe veszi a helyi média kínálta lehetőségeket, az iskolai képzést, valamint egyéb civil és gazdasági fórumokat, és önálló képzéseket tart.

4.1. A Fenntartható Fejlődési Program Környezeti Célkitűzései:

Átfogó célok

- Szemléletformálás, a mindennapi élet környezettudatossá tétele.
- Környezettudatosság a városfelesztés során.
- Környezetvédelmi program megvalósítása
- Oktatás, nevelés, képzés

egyéb célkitűzések:

- Parkosítás, zöldfelületek arányának növelése
- Kerékpárutak kialakítása, túraösvények létesítése
- Környezetvédelmi szemlélet erősítése az oktatásban.
- Energiafelhasználás mértékének csökkentése
- Településrendezési terv alakítása során környezettudatosság fokozott érvényre juttatása
- Közlekedésből származó környezetterhelés minimalizálása
- Illegális hulladéklerakások felszámolása, jelentősen megemelt bírságtétel meghatározása
- Tűzok élőhelyek megkímélése, tűzpopuláció fennmaradásának biztosítása
- Környezeti Információs Rendszer Kialakítása, nyilvánossá tétele

Ezen környezeti szempontokat folyamatos felülvizsgálat alá kell helyezni ennek, javasolt időintervalluma 1 év. A felülvizsgálatok során meg kell vizsgálni, hogy az egyes célok közül

melyek valósultak meg és milyen mértékben. Az időközben felmerülő új elemeket integrálni kell a programba. Kommunikációt kell folytatni a lakosság, a gazdasági, oktatási, környezetvédelmi és egyéb szervezetek képviselőivel.

A Fenntartható Fejlődési Program Környezeti szempontú indikátorai 2015-ig.

- Önkormányzati környezeti szempontú képzések megtartása évente 2 alkalommal a munkatársak számára.
- Környezetvédelmi szempontú lakossági forumok szervezése évente 1 alkalommal.
- 3 km kerékpárút kiépítése pályázati támogatás segítségével
- A településen áthaladó forgalom sebességének tényleges csökkentése sebességkorlátozó táblák kihelyezésével, egyéb közlekedéstechnikai megoldásokkal
- Tömegközlekedési eszközök kihasználtsága legalább 3 %-al emelkedik.
- KEOP keretében pályázatot nyújt be biomassza alapú villamosenergia termelő létesítmény megvalósításának támogatására

4.2. Társadalmi szempontú célkitűzések.

Elsődleges célok:

- A fenntartható fejlődés elveinek széleskörű ismertetése (LA 21, Riói csúcs)
- Hátrányos helyzetű csoportok (kisebbségek, fogyatékkal élők) képviselőinek bevonása a döntéshozatali folyamatokba, jogalkotási metódusba
- Egészséges életmódra való nevelés.
- Ifjúsági sport és szabadidős tevékenység lehetőségének biztosításával és rendezvényekkel fellépés a drogfogyasztás ellen
- Közterhek arányosságának biztosítása

Egyéb célkitűzések

- Kisgyermekes Családok részére programok
- Kommunikáció és tájékoztatás minőségének javítása a Lakosság felé.
- Kerékpárút építése- turizmus fellendítése

- Esélyegyenlőség megvalósítása az oktatásban
- Közintézmények létesítése során akadálymentesség biztosítása
- Az önkormányzati intézetekben az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér elvét érvényesíti, ennek érdekében felülvizsgálja a bérezési rendszerét és az esetleges hátrányos helyzetek kialakulásának okait.

Jelen Fenntartható Fejlődési Program szerves részét képezi Jánossomorja város esélyegyenlőségi terve.

A Fenntartható Fejlődési Program társadalmi szempontú indikátorai:

- a lakónépeség száma nem haladja meg a 7500 főt (2020-ig)
- Egészséges életmód és kábítószer ellenes fórum szervezése évente 1 alkalommal.
- Önkormányzat alkalmazottainak esélyegyenlőségi képzés megtartása évente 1 alkalommal.

4.3. Gazdasági szempontú célkitűzések

Elsődleges célok

- Településfejlesztés a fenntartható fejlődés elvének érvényesítésével.
- Forrásteremtés, pályázatok készítése, Kisvállalkozások segítése
- Infrastruktúra fejlesztés.

Egyéb célkitűzések

- A központtól távolabb fekvő iparterületre való közlekedés fejlesztése
- Energiatakarékosság érvényesítése.
- Környezetpolitika és a gazdasági fejlesztések harmonizációja.
- Új vállalkozások létesítésének támogatása, ezzel munkahelyek létesítése.

A Fenntartható Fejlődési Program gazdasági célú indikátorai:

- a következő három évben legalább egy (szilárd burkolattal még nem rendelkező) utca aszfaltburkolattal történő ellátása
- Az ipari parkok tömegközlekedési eszközeit igénybe vevők aránya az összes ott dolgozóhoz képest 5 %-al növekszik.
- Iparüzési adóból származó bevételek növekednek. (2015-ig 3 %-al)

5. A Fenntartható Fejlődési Program Megvalósítása

A LA 21 útmutató szerint a program megvalósítását számos módszerrel segíthetjük. Jánossomorja Város a megvalósítás során törekszik a helyi élet minden szereplőjét bevonni a programba. Ezt fórumok szervezésével, partnerségi kapcsolatok létesítésével és erősítésével, oktatással és képzéssel, a helyi kommunikáció adta lehetőségek széleskörű alkalmazásával kívánja elérni.

5.1. A fenntarthatóság megvalósítását segítő módszerek

Fórumok, partnerségi kapcsolatok.

A LA21 tervezési folyamatában a partnerségi kapcsolatok olyan együttműködési formát jelentenek, amin keresztül a közösség minden fontos csoportja részt vehet a fenntarthatóság jegyében zajló tervezési és megvalósítási tevékenységben úgy, hogy kívánságaik, értékeik, ideáljaik és jövőképük megjelenjen a folyamatban. Egy, a közösséget képviselő érintett csoportokból álló fórum vagy hasonló testület különösen hasznos lehet a közösség támogatásának megszerzésében, irányításában és mozgósításában és az egész önkormányzati tervezési folyamatban hatékonyan részt vehet. A nagy érintett csoportokból létrehozott, egyes konkrét témákat megcélzó munkacsoportok különösen produktívak lehetnek.

Ennek megfelelően az Önkormányzat a fórumok szervezését gondosan, minden érdekelt szervezet, csoportosulás képviselőinek meghívásával tervezi. Az indikátorok között említett

fórumokon felül az aktuális problémák kezelésére is megoldást, de legalább segítséget nyújthatnak rendkívüli fórumok.

Kollektív részvétel:

A helyi társadalmak fenntarthatósága lényegében attól függ, hogy az érintett társadalmi csoportok milyen mértékben képesek konszenzusra jutni a fenntarthatóságot biztosító folyamatok irányításában. Ennek a konszenzusnak a megteremtését az alábbi feltételek érvényesítésével lehet elősegíteni:

- A lakosság bevonása a döntési folyamatokba és az érdekegyeztetési mechanizmusba.
- A helyi kezdeményezések, lehetőségek és szerveződések támogatása.
- Mozgósító erejű, nyitott és innovatív településpolitika folytatása.
- Hatékony és költségkímélő hatósági apparátus kialakítása.
- Biztonságérzetet garantáló, a szociális kockázatokat kezelni képes településpolitika.
- A település külső képét (pl. városkép) és az ott-tartózkodás minőségi feltételeit folyamatosan javító törekvések (kultúra, szabadidő, pihenés, stb.).
- Aktív részvétel a fenntartható fejlődés település határain túli (regionális, országos, nemzetközi) akcióiban.

A fenntartható településpolitika egyik legfőbb jellemzője a település biztonságos pénzügyi helyzete és alkotó együttműködés a helyi gazdasági szereplőkkel. Ez az alábbi módon érhető el:

- Állandó kommunikáció és összhang a település és a gazdálkodók között. 72
- A környezetkímélő és szociálisan érzékeny gazdasági módszerek támogatása (környezeti menedzsment-rendszerek alkalmazása, ökohatékony programok).
- A gazdaság készsége az externális költségek elismerésére (adó- és járulékpolitika).
- Összhang a településfejlesztési politika és a finanszírozási lehetőségek között.
- A munka(jövedelem)nélküliek tartós részvételének biztosítása a gazdasági folyamatokban a gazdálkodók hatékony támogatásával.

Egy település ökológiai fenntarthatósága megkívánja az erőforrások végességének, valamint az emberi léttér terhelhetőségi határainak figyelembe vételét. Ennek biztosítékai:

- A közösség példamutató, környezetkímélő magatartása (környezet orientált közbeszerzés, fenntartható területpolitika).
- A környezeti szabályok-előírások körültekintő alkalmazása.
- A környezeti állapot-kataszter és intézkedési terv folyamatos aktualizálása.
- A környezeti problémák legteljesebb mértékű kezelése.
- Célszerű kooperáció a többi településsel.
- A helyi erőforrások és a többi település tapasztalatainak innovatív hasznosítása.

Oktatás, Nevelés

A fenntartható fejlődés folyamata lényegében a társadalom egészének és közösségeinek modernizációját jelenti. Ebben a folyamatban a természeti létfeltételek biztonságának a következetes garantálása, a gazdasági versenyképességnek a közösség által megfogalmazott szinten tartása és az életminőség munka- és jövedelembiztonságon alapuló fejlesztése mind egyenrangú célként jelennek meg. A célok megvalósításában jut döntő szerephez – a kutatás, a tudomány és a technológiák mellett – az oktatás-képzés. Az új tudományos eredmények és technológiai innovációk intelligens hasznosítása kulcsszerepet kap jelen évtizedeink ökológiai, gazdasági, társadalmi és kulturális kihívásainak megválaszolásában.

Az oktatásban érvényesíteni kívánt legfontosabb alapelvek:

- Komplex szemlélet, a környezeti-gazdasági-társadalmi összefüggések integratív megközelítése.
- Egész életen át való tanulás-képzés igénye.
- Az oktatás lényege a tudás közvetítése, de irányt kell mutatnia a követendő fogyasztási- és viselkedési formák irányába is.
- Nyitottság az oktatási-képzési struktúrák változatosságára (például partnerség a képző intézmények, a civil szervezetek és a gazdaság között).

Kommunikációs lehetőségek.

A fenntarthatóságra alapozó programok kialakításánál és működtetésénél egyre inkább felértékelődik az információkhoz való hozzájutás és azok korrekt kezelésének, felhasználásának lehetősége.

Jánossomorja 7000 főnél kevesebb lélekszámú város kommunikációs lehetőségei meglehetősen behatároltak. Mindazonáltal ezen lehetőségeket a program megvalósítása során maximálisan ki kell használni. Az Önkormányzati Információs Hálózatra minden olyan információ felkerül, amely a programot érinti. Elsődleges fontosságú, hogy az aktuális problémák nyilvánosak és jól hozzáférhetőek legyenek.

Jánossomorja helyi kommunikációs eszközei:

Helyi kábel televízió, Helyi Újság (Jánossomorjai Napló), mosonmagyaróvári Lajta Rádió, valamint az Önkormányzat honlapja.

Jánossomorja Város Önkormányzata központi szerepet játszik a LA 21 megvalósításában. Ennek okai között említhetjük egyrészt, hogy a helyi közösség számára könnyen elérhető. Jelentős befolyással rendelkezik a helyi infrastruktúra felett. Az erőforrások egyik legnagyobb felhasználója, tekintve hogy mennyi intézmény és szervezet tartozik a fennhatósága alá.

A termékek és szolgáltatások egyik legnagyobb szervezeti fogyasztója, így jelentős befolyást gyakorolhat a beszállítókra.

Ezen felül más szervezetek előtt példaként szolgálhat és kell is szolgálnia. Az önkormányzat saját tapasztalatainak tovább adásával, megosztásával ösztönzőleg hathat mind civil, mind gazdasági szervezetekre, tőle független intézményekre egyaránt.

A helyi élet aktualitásairól, a várható jelentősebb változásokról és beavatkozásokról természetesen elsőként szerez tudomást, és ezen információkat megoszthatja a mindenki által könnyen hozzáférhető önkormányzati internetes honlapon illetve egyéb kommunikációs eszközökön keresztül. Az önkormányzat ezen felül megteremti a kapcsolatot a helyi közösség és a nemzeti szintű politika között.

5.2. A fenntartható fejlődés megvalósításáig vezető út:

1.) Partnerségi kapcsolatok kiépítése

Szervezeti struktúra kialakítása, a szolgáltatások felhasználói és nyújtói a közös tervezésről partnerségi megállapodásokat kötnek.

Lehetséges partnerek azonosítása.

- A partnerkapcsolatok céljainak és feladatainak meghatározása.
- A tervezés területének meghatározása.
- A tervezésre létrejött partnerkapcsolatok hatáskörének körülírása.
- A partnerkapcsolat-tervezés szervezeti kereteinek létrehozása.

2.) Közösségközpontú problémaelemzés

- Közösségi prioritások kijelölése

A szolgáltatási igények és problémák felfedése és rangsorolása közösségi konzultációkon keresztül.

- „Célközösségek” definiálása.
- Konzultáció módszerének kiválasztása.
- A közösségi ügyek felismerésének elősegítése.
- Az ügyek konkretizálásának elősegítése: a problémák pontos meghatározása.
- A közösségi prioritások kijelölésének elősegítése.
- A folyamat dokumentálása és értékelése.

- Helyzetfelmérés, auditálás

A kiemelt szolgáltatási igényekhez és problémákhoz kapcsolódó szolgáltató rendszerek felülvizsgálatának elvégzése.

- A felülvizsgálat(ok) hatáskörének meghatározása.
- A felülvizsgálandó szolgáltató rendszer jellemzőinek meghatározása.

- A szolgáltató rendszer térképének elkészítése.
- Az adatszükséglet és források azonosítása.
- Az adatfeldolgozás és elemzés normáinak megalkotása.
- Adatgyűjtés és feldolgozás.
- A már létező szolgáltató rendszer állapotának felülvizsgálata és a bázis adathalmaz létrehozása.
- A kapacitás és teljesítmény határainak meghatározása az aktuális rendszerre vonatkozóan.
- A rendszerteljesítmény és kapacitás trendjeinek meghatározása.
- Felülvizsgálati jelentés készítése.

3.) Stratégiai akciótervezés

A akciófeladatok és cselekvési lehetőségek meghatározása. Fejlesztési célok kijelölése a szolgáltató rendszer számára, partnerkapcsolatok és programok létrehozása a célok elérése érdekében. Korlátok kijelölése a rendszerfeltételeket illetően, amelyek további problémaelemzést és tervezést vonnak maguk után.

- A közösségi prioritások és rendszer-felülvizsgálat áttekintése.
- A fenntartható szolgáltató rendszer jövőképe megalkotása (vízió).
- Akciófeladatok meghatározása.
- Cselekvési lehetőségek felismerése.
- Rendszerfejlesztési és -teljesítménybeli célok meghatározása.
- A célok elérésére létrehozott partnerkapcsolatok és programok meghatározása.
- Ösztönzés a jövőbeni elemzésre és tervezésre.
- Az akciótervről szóló jelentés elkészítése.

4.) Megvalósítás és monitoring

A partnerkapcsolatok és programok beindítása, működtetése. A terv végrehajtása közben adatgyűjtés a folyó tevékenységekről és a szolgáltatásokban és a rendszerekben bekövetkezett változásokról.

- Az erőforrásigények és források meghatározása.
- Kivitelezési ütemterv.

- Az önkormányzati költségvetés és az akcióterv közötti „híd” megteremtése.
- A programok kivitelezése.
- A tevékenységek és eredmények dokumentálása.
- A sikerek és problémák felismerése, jelentéskészítés.

5.) *Értékelés (audit) és visszacsatolás*

Az előrehaladás és teljesítmény hagyományos értékelése célközpontú mutatók segítségével. A szolgáltatók és felhasználók tájékoztatása az eredményekről (feedback). A konzultáció, felülvizsgálat és/vagy tervezési folyamat megismétlése meghatározott trigger küszöböknel.

- Értékelő csoportok létrehozása.
- Értékelés időbeosztásának meghatározása (timetable).
- Célokra alapuló mutatók kidolgozása.
- A jelentés kereteinek definiálása.
- Értékelés elvégzése.
- A partnerek tájékoztatása az értékelés eredményeiről.

5.3. *Elvégzendő feladatok.*

A Fentiekben Jánossomorja környezeti-, társadalmi-, és gazdasági szempontú helyzetelemzését végeztük el. A helyzet elemzés alapján felmértük a kínálkozó lehetőségeket, és célokat határoztunk meg. A célok között rövidebb és hosszab távú elemek is vannak.

Jelen fejezetben azokat a konkrét feladatokat vizsgáljuk, amelyek elvégzése szükséges a kitűzött célok eléréséhez. A feladatok egy része közvetlenül a felvázolt problémák megoldására irányul, mások azonban a Fenntartható Fejlődési Programhoz más módon járulnak hozzá (pl program aktualizálása).

A feladatokat az eddigi felosztás szerinti témakörökre osztjuk:

5.3.1. Környezeti szempontú feladatok.

- 1.) Jánossomorja város rendezkedik települési környezetvédelmi programmal. A program felülvizsgálatát folyamatosan (kétévente) el kell végezni.

A feladat elvégzésért a Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság felelős.

Legközelebbi felülvizsgálat esedékessége 2012.

- 2.) Jánossomorja helyi Építési Szabályzata rendelkezik az épített környezet megóvásáról, a szükséges intézkedésekről és a rendeletekről. Ennek a szabályzatnak a felülvizsgálatát szintén folyamatosan el kell végezni. A Felülvizsgálat során ellenőrizni kell, hogy jelen Fenntartható Fejlődési Programban meghatározott célok érvényre juttatása milyen mértékben valósult meg, szükséges-e új rendeletek, intézkedések bevezetése.

A felülvizsgálatot szintén két évente el kell végezni. Legközelebbi felülvizsgálat időpontja 2012

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, Jánossomorja Város Önkormányzat

- 3.) Pályázati lehetőségeket figyelemmel kell kísérni a környezeti szempontú fejlesztések forrásának megteremtése céljából. Különös figyelmet érdemel a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által meghirdetett Környezet és Energia Operatív Program (KEOP). Jánossomorja jelenleg is érdekelt egy KEOP pályázatban. Biomassza alapú villamosenergia termelő létesítmény megvalósításának támogatására kíván támogatást szerezni.

A feladat folyamatos.

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, Jánossomorja Város Önkormányzat

- 4.) A környezeti szempontú fenntarthatóság biztosításához folyamatos állapotfelmérés szükséges. Ezek során a jánossomorjai zöld területeken növénytan és állattani

vizsgálatokat kell elvégezni. A veszélyeztetett fajok megismerése után rendelkezni kell megóvásuk módjáról.

A feladat elvégzésének határideje 2015.

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, Jánossomorja Város Önkormányzat

- 5.) Illegális hulladékelhelyezés elleni hatékony fellépés. Vizsgálni a kell az ilyen módon szennyező személyek azonosításának és felelősségre vonásának új lehetőségeit, valamint az illegálisan elhelyezett hulladék felszámolásának lehetőségét például pályázatokon keresztül.

Határidő: 2012

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, Jánossomorja Város Önkormányzat

- 6.) Lakosság és vállalkozói szemléletformálás a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás tekintetében. A feladathoz kapcsolódóan a szennyvízcsatornába kerülő szerves anyagok, olajszármazékok vegyi anyagok mennyiségének csökkentését is vizsgálni kell. Elsődleges feladat tájékoztató anyagok készítése, és gyakoribb hasonló témájú sajtómegjelenések generálása.

Határidő 2011.

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, Jánossomorja Város Önkormányzat

- 7.) Zaj és Rezgésterhelés visszafogása érdekében további sebesség korlátozó táblák kihelyezése a megfelelő útszakaszokon.

Határidő: 2011

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, Jánossomorja Város Önkormányzat

- 8.) Önkormányzati intézmények felülvizsgálata környezethatékonsági szempontból, valamint energiatakarékossági berendezések alkalmazásának szempontjából. Pályázati lehetőségek keresése.

Határidő: Folyamatos

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal

- 9.) Iskolai kezdeményezés a környezettudatosság széleskörű terjesztése céljából. A témakörben szakkör illetve tanulmányi verseny szervezése.

Határidő: 2012

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, Jánossomorja Város Önkormányzat, Körzeti Általános Iskola

- 10.) Helyi civil szervezetekkel való kapcsolattartás és együttműködés.

Határidő: folyamatos

Felelős: Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, civil szervezetek

5.3.2. Társadalmi szempontú feladatok.

- 1.) Lakosság és civil szervezetek bevonása a városfejlesztést illető döntéshozatali folyamatokba. Ennek megvalósításához bizottsági üléseken civil szervezeti képviselők és helyi véleményvezérek jelenléte előírányszott.

Határidő: folyamatos

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat, Kulturális, Oktatási és Sportbizottság

- 2.) Fórumok szervezése, lakosság felé irányuló kommunikáció javítása. Internetes oldal fejlesztése.

Határidő: 2010

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat, Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság, civil szervezetek

- 3.) Esélyegyenlőségi program kétévenkénti felülvizsgálata, Esélyegyenlőségtörekvések alkalmazása az Önkormányzat mindennapos működése során, valamint az esélyegyenlőségi alapelvek integrálása az iskolai oktatásba, nevelésbe.

Határidő: folyamatos

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat, Körzeti Általános Iskola

4.) Drogok ellen tájékoztatási program indítása az általános iskolában. Más városok hasonló, már működő programjával kapcsolatban információ szerzés, és kapcsolat felvétel.

Határidő: 2012

Felelős: Körzeti Általános Iskola

5.) Szabadidős lehetőségek és programok lehetőségének vizsgálata az ifjúság és a kisgyermekes családok számára.

Határidő: 2011

Felelős: Kulturális, Oktatási és Sportbizottság

6.) Közcélú foglalkoztatás növelési lehetőségeinek vizsgálata. Köztérutak tisztán tartása, csapadék elvezető csatornák tisztán tartása.stb.

Határidő: 2010

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat

7.) Közintézmények akadálymentességének biztosítása. Az újonnan létesítendő épületek, intézmények esetében az akadálymentesség szem előtt tartása.

Határidő:2015

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat

8.) Egészséges életmód fontosságának tudatosítása a lakosság köreiben. Prevenációs programok, lehetőségek biztosítása. Egészséges életmód témájával iskolai szakkör illetve tanulmányi verseny szervezése.

Határidő: 2013

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat, Körzeti Általános Iskola

9.) Önkormányzat alkalmazottainak évenkénti esélyegyenlőségi képzése.

Határidő folyamatos

Felelős Jánossomorja Város Önkormányzat

10.) Pályázati lehetőségek keresése, pályázás az egészségügyi, prevenciós, drog megelőzési, sportolási szabadidős tevékenységet érintő témakörökben.

Határidő: Folyamatos

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat

- 11.) Lakossági felmérés évenkénti elvégzése és értékelése a város értékeinek lakossági megítéléséről. A feladat a Program aktualizálásához fejlesztéséhez elengedhetetlen. (Kérdőívet az I. sz. melléklet tartalmazza.)

5.3.3. Gazdasági szempontú feladatok

- 1.) Új beruházások megindítása során a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítése. Az előzetes tárgyalások részét kell, hogy képezze a Fenntartható Fejlődési Programhoz való illeszkedés.

Határidő: folyamatos

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat, Pénzügyi és Gazdasági Bizottság

- 2.) Ipari Parkok tömegközlekedéssel való megközelítésének könnyítése, az eszközök használatának erősítése.

Határidő: 2015

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat, Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság

- 3.) Úthálózat, infrastruktúra fejlesztése. Közutak aszfaltburkolattal való ellátása.

Határidő: 2013

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat

- 4.) Pályázati lehetőségek nyomon követése, pályázás. A pályázati lehetőségekről tájékoztatás a helyi vállalkozásoknak. Ellandó információs szolgálat.

Határidő: Folyamatos

Felelős: Jánossomorja Város Önkormányzat

5.4. A Program személyi, szervezeti, jogi, infrastrukturális háttere

Jánossomorja Város Önkormányzata a Fenntartható Fejlődési Program mellé bizottságokat rendelt.

Bizottságok

Pénzügyi és Gazdasági Bizottság

Elnök: Luka János

Tagok: Szabó Rudolf, Bella Zsolt, Balsay Sándor, Winkler László

Kulturális, Oktatási és Sportbizottság

Elnök: Nemes Csaba

Tagok: Bella Zsolt, Lőrincz György, Veres Dávid, Wennesz József Károly

Szociális és Egészségügyi Bizottság

Elnök: Drobonitsch Tamás

Tagok: Dr. Mihályi Zsuzsanna, Wennesz József Károly, Winkler László, Veres Dávid

Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság

Elnök: Balsay Sándor

Tagok: Lőrincz György, Veres Dávid, Winkler László, Göncz Róbert

A Program végrehajtásában elsősorban a Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság vesz részt, természetesen az egyes programelemek tekintetében a többi érintett bizottsággal karöltve. A bizottságok ajánlásokat tesznek a fenntarthatóság szempontjainka érvényesítéséről, amely javaslatokat a képviselőtestületnek kell megszavazni. A döntési mechanizmusba a civil és egyéb szervezetek képviselői a bizottsági üléseken keresztül folynak bele.

Jánossomorjának kinevezett Esélyegyenlőségi felelőse van. Az ő munkája, hogy az esélyegyenlőségi tervet folyamatosan aktualizálja, valamint, hogy az abban foglaltaknak érvényt szerezzen. Ennek értelmében az is a feladata, hogy a Fenntartható Fejlődési Program intézkedései során előtérbe helyezze az esélyegyenlőségi szempontokat.

A program eredményeinek értékelése, visszacsatolás

Az program eredményeként bekövetkező környezeti, társadalmi és gazdasági változások folyamatos dinamizmust mutatnak, így mindenképpen gyakori felülvizsgálatra van szükség az

eredmények és a fejlődési irányok ellenőrzése érdekében. A felülvizsgálatok során a kitűzött célok felé megtett lépéseket számba véve, az indikátorok felülvizsgálatával és a célok szükség szerinti pontosításával, új célok kitűzésével kell a Fenntartható Fejlődési Program átfogó elveit érvényesíteni.

5.5. Értékelés:

A fenntarthatósági értékelés a Program szerint minden fejlesztési beruházás esetén szükséges. Ezen értékelések elvégzése a Területfejlesztési, és Környezetvédelmi Bizottság feladata lesz. Folyamatban van egy olyan értékelési rendszer kialakítása, amely során a beruházások hatásait környezeti, társadalmi, és gazdasági szempontokból pontrendszer alapján számszerűsítve vizsgálhatjuk. Ennek során a területfejlesztési beruházások összehasonlíthatóak lesznek a várt hatások alapján.

A rendszer lényege, hogy a különböző hatások mellé pontokat rendelünk, amely pontok megfelelő súlyozás utáni összesítésével egy mutatószám kerül meghatározásra. Az egyes szempontok pontszámait, valamint a végső mutatószámot ezután könnyen összehasonlíthatjuk más beruházások pontszámaival, valamint kizáró küszöbököt állíthatunk fel.

Az értékelési rendszer kidolgozásának befejezése 2010 év végére várható.

1 sz. melléklet

1. sz melléklet: Kérdőívek

Kérdőív települések értékeinek lakossági megítéléséhez

1. Mi a véleménye a helyi értékek (épületek, terek, utcák, a környék) állapotáról?

(kérem, húzza alá a helyesnek tartott választ!)

- a településen

nagyon jó
jó
kevésbé jó
rossz
nagyon rossz

- közvetlen lakókörnyezetében

nagyon jó
jó
kevésbé jó
rossz
nagyon rossz

2. Ön szívesen él itt, ezen a településen?

igen
nem

3. Szívesen él Ön közvetlen lakókörnyezetében?

igen
nem

4. Hogy gondolja: az itteni gyerekek, ha felnőnek, el fognak majd költözni erről a településről, vagy itt maradnak inkább?

3 - elköltöznek
2 - van aki megy, van aki marad
1 - maradnak

5. Most az egész településről szeretnék kérdéseket feltenni Önnek. Milyen érzésekkel gondol erre a településre, ahol él? (Egyetlen választ karikázzon csak be!)

7 - rajongással

- 6 - szeretettel
- 5 - jóleső érzéssel
- 4 - közömbösen, hol így, hol úgy
- 3 - kellemetlen érzéssel
- 2- nehezteléssel
- 1 – gyűlölettel

6. Az egész település hangulatáról mi a véleménye? Osztályozzon 1-től 5-ig! (1 - egyáltalán nem igaz, 5 - teljesen igaz)

	unalmas
	nyugodt
	vidám
	nyomasztó
	szomorú
	feszült
	izgalmas
	hangulatos

7. Most felsorolunk Önnek néhány olyan dolgot, ami egy településen mindig fontos lehet. Arra kérnénk, hogy osztályozzon megint úgy, ahogy az iskolában szokás, abból a szempontból, hogy mennyire elégedett Ön az alábbi tényezők helyzetével.

Az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, az 5-ös azt, hogy teljesen elégedett.

	Országos szinten	Helyi szinten
a levegő tisztaságával		
a közellátással		
a tömegközlekedéssel		
a szórakozási lehetőségekkel		
a továbbtanulási lehetőségekkel		
a közbiztonsággal		
a vállalkozások sikerességével		
az idősebbekkel való törődéssel		
a fiatalok helyzetével		
az egészségügyi helyzettel		
a lakáshelyzettel		
az utcák, terek, parkok állapotával		

8. Milyen a természet (erdők, patakok, tavak, parkok vadon élő állatok stb.) állapota? (A helyesnek tartott választ kérem húzza alá.)

- a településen

nagyon jó
jó
kevésbé jó
rossz

nagyon rossz

- közvetlen lakókörnyezetében

nagyon jó
jó
kevésbé jó
rossz
nagyon rossz

9. Milyen a környezet (víz, levegő, talaj, csend, a település tisztasága) állapota?

(A helyesnek tartott választ kérem húzza alá.)

- a településen

nagyon jó
jó
kevésbé jó rossz

közvetlen lakókörnyezetében nagyon rossz nagyon jó

jó
kevésbé jó rossz
nagyon rossz

10. Ön szerint mi lenne a legmegfelelőbb megoldás a környezetszennyezés problémájára?

(Csak egy választ húzzon alá!)

- a károsító tevékenység betiltása
- a környezetszennyezők megbírságolása
- a környezetbarát technológiák bevezetésének anyagi támogatása
- a károk ellensúlyozása különböző fejlesztésekkel, beruházásokkal, azaz kompenzációval
- a károsultak pénzübeli kártérítése

11. Hogyan tudná jellemezni legközelebbi szomszédságát: kik laknak arrafelé a leginkább?

(Egy válaszlehetőséget húzzon alá!)

- magas állású, feltűnően jómódú vagy vezető beosztású emberek
- jó állásban dolgozó emberek, vállalkozók, akik semmiben sem szenvednek hiányt
- olyanok, akik sokat dolgoznak és többé-kevésbé mindenük megvan, ami az élethez kell
- keményen dolgozó emberek, akik bár kisebb gondokkal, de fenn tudják tartani magukat
- olyanok, akik csak nehezen tudják magukat eltartani, s mondható róluk, hogy nélkülöznek
- munkát csak alkalmanként vállaló "lumpen elemek"

12. Ha Ön - tegyük fel - oda költözhetne, ahová akarna, hova költözne a legszívesebben:

- tanyára,
- kis faluba
- nagyközségbe, város környékre
- kisvárosba
- nagyobb városba, Budapest külső területeire
- Budapest belső részeire
- külföldre
- sehova, maradna ahol lakik

13. „és milyen környezetben élne a legszívesebben?

- egy hegyek között vagy vizek mellett épült helyen,
 - egy kulturált kertvárosban,
 - egy nem túl magas házakkal beépített belvárosias részen vagy
 - egy magas házakkal beépített világvárosban
 - egy békés tanyán
 - egy nagyobb faluban
 - egy a hagyományokat őrző történelmi városban,
 - olyanban, amilyenben most él

14. Hogyan ítéli meg a város gazdasági helyzetét? (Kérem, húzza alá a helyesnek tartott választ.)

- az ipar fejlettsége a településen

nagyon jó
jó
kevésbé jó rossz
nagyon rossz

- a mezőgazdaság fejlettsége a településen

nagyon jó
jó
kevésbé jó rossz
nagyon rossz

- szolgáltatások (kereskedelem, közlekedés, oktatás, egészségügy) fejlettsége a településen

nagyon jó
jó
kevésbé jó rossz
nagyon rossz

- az emberek képzettsége, tanultsága a településen

nagyon jó
jó
kevésbé jó rossz
nagyon rossz

15. Hogy gondolja: itt a környéken 100 ember közül hánynak van szüksége valamilyen segílyre? (Kérem, írja be a becsült számot.)

16. „és mit gondol: 100 igénylő közül hányan kapnak ténylegesen valamilyen segílyt?

(Kérem, írja be a becsült számot.)

17. Ön szerint a szociális célra rendelkezésre álló pénzüsszegeket

(Kérem, húzza alá a helyesnek tartott választ, csak az egyiket!)

- inkább segélyezésre vagy
- inkább a szociális intézmények fejlesztésére kellene fordítani?

18. Ön szerint a hatóságoknak

(Csak egy választ húzzon alá!)

- emelniük kell a jól élők adóit, hogy gondoskodhassanak a bajba jutott rászorulókról,
- más módon kell megoldaniuk ezt a problémát vagy
- ez nem is feladatuk, hanem mindenkinek magának kell gondoskodnia magáról, ha bajba kerül

19. Hogy gondolja: lakásának állapota kielégítő vagy nem?

- kielégítő
- részben, is-is
- nem kielégítő

20. Módjában állna tatarozni most lakását vagy nem állna módjában?

- módjában állna
- nem állna módjában

21. Személy szerint Ön számít arra, hogy valaki a családjából munkanélküli lesz?

- igen
- nem

22. Hogyan informálódik leginkább környezete és a világ dolgairól?

(A legjellemzőbb módot jelölje meg!)

- országos sugárzású TV adókat nézek,
- helyi TV-t nézek,
- országos sugárzású rádiókat hallgatok,
- helyi rádiót hallgatok,
- országos terjesztésű újságot olvasok,
- helyi újságot olvasok,
- otthon vagy munkahelyemen internetről tájékozódok,
- a legtöbb értesülést környezetemtől, szóban kapom.
-

23. Milyen terület fejlődését szeretné elérni a településen?

(1 - leginkább szeretné, ... 9 - legkevésbé szeretné)

	<i>turizmus</i>
	<i>ipartelepítés</i>
	<i>hagyományőrző kézműipar</i>
	<i>mezőgazdaság</i>
	<i>szolgáltatások</i>
	<i>oktatás</i>
	<i>közlekedés</i>
	<i>lakásépítés</i>
	<i>egyéb, éspedig:</i>

24. Az alábbiak közül minek a megőrzését, védelmét tartja leginkább fontosnak?

(1 - legfontosabb, ... 8 - legkevésbé fontos)

	<i>a táj</i>
	<i>a természeti környezet</i>
	<i>Az erdők</i>
	<i>szőlőkultúrák</i>
	<i>gyümölcskertek</i>
	<i>védett gyeppek</i>
	<i>egyres építmények, házak</i>
	<i>egyéb megőrzendő értékek (kérem nevezze meg)</i>

25. Milyen módon, milyen szervezetek, intézmények segítségével lehetne legjobban a települést fejleszteni (a „fenntartható fejlődést” előkészíteni)?

(Legfeljebb három lehetőséget karikázzon be!)

- *helyi, rendszeres lakossági fórumok,*
- *képviselő testület,*
- *polgármesteri hivatal,*
- *a megyei szintű szervezetek,*
- *regionális szervezetek,*
- *sajtó, tévé, rádió,*
- *társadalmi szervezetek,*
- *nemzetközi segítséggel,*
- *egyéb, éspedig:.*

26. Hogyan tudnának a helyi lakosok, civil szervezetek ebben részt venni?

(Csak 1 választ húzzon alá, azt, amelyik az Ön véleménye szerint a legfontosabb!)

- *tanácsadással, ismeretterjesztő tevékenységgel*
- *önkéntes munkával,*
- *fizetett munkával,*
- *pénzbeli hozzájárulással,*

- *egyéb, és pedig:*

27. Találkozott-e korábban a „fenntartható fejlődés” kifejezéssel?

- *igen,*

- *nem*

28. Ön mit ért ezen?

29. Véleménye szerint a belátható jövőben az alábbiak közül mely lesz Európa legnagyobb problémája?

Legfeljebb három lehetőséget karikázzon be!

- *az ivóvíz biztosítása,*
- *a levegőszennyezés,*
- *a hulladék elhelyezése,*
- *a természetes környezet, a zöld területek csökkenése,*
- *a biológiai sokszínűség csökkenése,*
- *a városi stressz,*
- *az oktatás színvonala,*
- *a terrorizmus,*
- *a megélhetés,*
- *a gyermekek jövője,*
- *a betegségek, az egészségügy problémák.*

30. „és a lakóhelyén élő embereké?”

Legfeljebb három lehetőséget karikázzon be!

- *az ivóvíz biztosítása,*
- *a levegőszennyezés,*
- *a hulladék elhelyezése,*
- *a természetes környezet, a zöld területek csökkenése,*
- *a biológiai sokszínűség csökkenése,*
- *a városi stressz,*
- *az oktatás színvonala,*
- *a terrorizmus,*
- *a megélhetés,*
- *a gyermekek jövője,*
- *a betegségek, az egészségügy problémák.*

A programhoz tartozó digitális térkép elkészítését segíti, ha megadja közvetlen lakókörnyezetét

(út, utca, tér, köz nevét, ahol lakik). Ez nem befolyásolja a válaszadás névtelenségét, de segít behatárolni a helyi problémákat.

Közvetlen lakókörnyezetem:

Jelentősen segítené a további munkát, ha jelezné, hogy melyik három települési probléma megoldását tartja a legsürgősebbnek.

Az első:

A második:

A harmadik:

Kérdőív oktatás-nevelés helyzetének felmérésére

1. Véleményed szerint mennyire jelent problémát ma Magyarországon a környezetszennyezés?

- A. Nagyon komoly problémát jelent.
- B. Eléggé komoly problémát jelent.
- C. Viszonylag jelentéktelen problémát jelent.
- D. Nem jelent problémát.

2. Véleményed szerint mennyire jelent problémát közvetlen lakóhelyeden a környezetszennyezés?

- A. Nagyon komoly problémát jelent.
- B. Eléggé komoly problémát jelent.
- C. Viszonylag jelentéktelen problémát jelent.
- D. Nem jelent problémát.

3. Erdeklődsz-e a környezetvédelmi kérdések iránt?

- A. Igen, folyamatosan.
- B. Igen, de csak egyes eseményekkel kapcsolatban.
- C. Egyáltalán nem.

4. Ha igen, mi volt az a legutóbbi környezeti probléma (kérdés), ami felkeltette érdeklődésedet (amiről hallottál, vagy amiről olvastál)?

5. Milyen forrásból jutottál hozzá eddig leginkább környezetvédelmi ismeretekhez, információkhoz? (Ha több választ akarsz megadni, akkor rangsorold azokat a betűk elé tett számokkal, pl. 1-A., 2-C. stb.) !

- A. Az iskolai tanórákon, tantárgyakon keresztül.
- B. Egyéb iskolai rendezvényeken (szakkör, klub, kirándulás, stb.).

- C. Televízió, rádió híradásaiból, műsoraiból.
 - D. Újságokból, folyóiratokból.
 - E. Barátokkal, szülőkkel, ismerősökkel folytatott beszélgetés során.
 - F. Egyéb módon,éspedig
- 6. Van-e tudomásod arról, hogy lakóhelyeden vagy iskolában környezetvédelmi szervezet (egyesület, klub, szakkör) tevékenykedik?**
- A. Igen, ismerek ilyen szervezetet, például:
 - B. Nincs tudomásom ilyen szervezet működéséről.
- 7. Részt vettél-e már lakóhelyeden vagy iskolában környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvény programján?**
- A. Igen, mert tagja vagyok környezetvédelmi szervezetnek. A szervezet neve:
 - B. Igen, rendszeresen részt veszek ilyen rendezvényeken.
 - C. Csak ritkán veszek részt ilyen rendezvényeken.
 - D. Még soha nem vettem részt környezetvédelmi rendezvényen, programon.
- 8. A környezetvédelem „jeles napjai” közül iskolánkban az alábbiakról szoktunk valamilyen formában megemlékezni (Természetesen több választ is bejelölhetsz!):**
- A. Környezetvédelmi Világnap (június 5.)
 - B. Föld Napja (április 22.)
 - C. Madarak és Fák Napja (május)
 - D. Egyéb, éspedig
 - E. Iskolánkban nincsenek ilyen megemlékezések.
- 9. Szeretnél-e többet tudni, tanulni a környezetvédelem kérdéseiről?**
- A. Igen, főleg az iskolai tananyagon keresztül.
 - B. Igen, elsősorban a tanórán kívüli foglalkozások (szakkör, klub, alkalmi rendezvények, stb.) keretében.
 - C. Elégnek tartom a jelenlegi lehetőségeket.

10 Véleményed szerint kinek az elsőrendű felelőssége és feladata a települések környezeti állapotának a védelméről gondoskodni? (Kérjük rangsorold az alábbi lehetőségeket fontosságuk szerint!)

- A. Az országot irányító kormányé.
- B. A településeket irányító helyi önkormányzatoké.
- C. A vállalkozásoké, intézményeké.
- D. A különböző civil szervezeteké (egyesületek, alapítványok, stb.).
- E. Az egyes személyeké, családoké.
- F. Egyéb.

11 Mindennapi viselkedésünkkel, szokásainkkal hozzájárulhatunk a környezeti problémák fokozódásához, de csökkentéséhez is. Az alábbiakban felsorolt és otthon is, iskolában is alkalmazható „környezetvédő” megoldások közül jelöld meg azokat, amelyekre Te is odafigyelsz!

- A. Takarékos világítás, fűtés.
- B. Hulladékok valamilyen célra történő hasznosítása.
- C. Egyéb,
éspedig:
- D. Nem gondoltam még a fenti lehetőségekre.

12 Véleményed szerint az emberek fogyasztási (vásárlási) szokásai szerepet játszanak-e a környezeti problémák fokozódásában?

- A. Igen, jelentősnek tartom a fogyasztási (vásárlási) szokások környezetterhelő hatását.
- B. Igen, néha lehetnek a fogyasztási (vásárlási) szokásoknak is környezetterhelő hatásai.
- C. Nem tartom a fogyasztási (vásárlási) szokásokat környezetterhelő hatásúnak.

13 Próbáltál-e már olyan terméket használni (vásárolni), melyről tudtad, hogy kevésbé terheli a környezetet?

- A. Igen, nagyon gyakran. (Ha tudod, nevezd meg a terméket)
- B. Nagyon ritkán.
- C. Soha.

14 Tájékozottnak tartod-e magad lakóhelyed gazdasági, szociális, környezetvédelmi stb. ügyeiben, kérdéseiben?

- A. Igen, megfelelően tájékozott vagyok lakóhelyem ügyeiben.
- B. Csak ritkán szoktam foglalkozni lakóhelyem dolgaival.
- C. Egyáltalán nem érdekelnek lakóhelyem dolgai, ügyei.

15 Hol beszélitek meg leggyakrabban lakóhelyed ügyeit?

- A. Az iskolában, a tanárokkal és tanulótársakkal együtt.
- B. A tanulók egymás között, baráti társaságban.
- C. Otthon, szülőkkel és ismerősökkel.
- D. Egyéb formában,
éspedig:

16 Szívesen élsz itt, ezen a környéken?

- A. Igen, szeretem ezt a környéket.
- B. Ha volna lehetőségem, elköltöznék erről a környékről.

17 Az alábbiakban felsorolunk néhány dolgot, ami egy településen mindig fontos lehet. Légy szíves értékelni, hogy a felsoroltakkal mennyire vagy megelégedve lakóhelyeden!

(Oszályozz 1-5 közötti számokkal: az 1-es azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen vagy a megjelölt dologgal, az 5-ös pedig azt, hogy teljesen elégedett vagy, de adhatsz 2-est, 3-ast és 4-est is!)

Osztályzat
(1-5)

- A. A levegő tisztasága, a természeti környezet állapota
- B. A tömegközlekedés
- C. A közellátás
- D. A tanulási, továbbtanulási lehetőségek
- E. A szórakozási lehetőségek
- F. A közbiztonság
- G. A munkavállalási lehetőségek
- H. Az egészségügyi helyzet
- I. A lakáshelyzet
- J. Az utcák, terek, parkok állapota

K. A település egészének hangulata

18 Jelentősen segítené további munkánkat, ha jeleznéd, hogy az előzőekben említettek közül melyik három települési probléma megoldását tartod a legsürgősebbnek!

Az első helyen:

A második

helyen: A

harmadik

helyen:

19 Ha a fentiekén kívül még valamit szeretnél közölni velünk, azt ide írhatod:

Források:

Szlávik J., Turchany G., Füle M. (szerk., 2002): Útmutató a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjai (Local Agenda 21) elkészítéséhez. Európai Atelier 70 Kft. és BME Környezetgazdaságtan Tsz., Budapest, 132 pp.

Az Európai Unió Fenntartható Fejlődési Stratégiája

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (2007)

„Közös Jövők” A Környezet és Fejlesztés Világbizottság Jelentése 1988

Jánossomorja Város Környezetvédelmi Programja

Jánossomorja Város Esélyegyenlőségi Terve

Jánossomorja Város Építési Szabályzata